

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

DE PETRO et Roma aduersus Velenũ Lutheranium,

Cochlaeus, Johannes

Coloniae, 1525

VD16 C 4353

Incipit Liber Quartus

[urn:nbn:de:bsz:31-291036](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-291036)

eiusmodi sc̄ōr̄. Sic sane Augustæ patrimoniū suū habet B. Vdalricus, & Mauricius, Norēberge Laurētius, & Sebaldu, Bambergē Henricus & Kunegūdis, Herbipoli Kilianus & Purghardus, Mogūtiæ Martinus & Albanus. Breuiter apud chr̄ianos, a t̄pibus Cōstantini Augusti, usq̄ in hāc diē fundatæ sunt eccl̄iæ q̄buldā redditibus q̄ uulgo eiusmodi eccl̄iæ dationes aut sc̄ōr̄ (q̄bus dedicatæ sunt) patrimonia dicunt̄, Solus Petrus tibi uidet̄ indignus, ut ullū dicat̄ eus eē patrimoniū. Habuit profecto & B. Vvencellus satis amplū Pragæ patrimoniū, q̄d barbari & sacrilegi, socij tui Hussitæ diripiuerūt. Ita uelis & Romę fieri B. Petro, sed nobiliores religiosioresq̄ sunt Cæsar & Romani, q̄ ut sacrilegiū usq̄ adeo barbarū & impiū cōmittant. Quantulū tñ est illud Petri in Tuscia patrimoniū, q̄d tā inuidiose obijcis: Nobilissima profecto in ea oppida sunt Florentia, Sena, Volaterra, Pisæ, Luca, Lima, Pistoriū. Quātū aut̄ est in his Petri patrimoniū: Vnde q̄so sunt Florētinis tātæ opes & porētia, si Tuscia est tota Petri patrimoniū: Paup̄ profecto eēt B. Petr⁹, si non aliud haberet patrimoniū, q̄ q̄d in Tuscia hodie habet, Frustra igit̄ de Tuscia in Ro. pōntificē cōcitas inuidiā principū, q̄a exiguū est p̄tāto capite tot⁹ eccl̄iæ ibi patrimoniū. Maximā partē tenēt Forentini, bonā Senēsēs, nō p̄cēnitēdā itē Lucensēs, Habet & nobilitas castella & prædia non pauca.

Patrimoniū
Vvencellai.

¶ Explicit Liber Tertius,

INCIPIT LIBER QUARTVS.

Estat nūc ultimo Velene cōgressu recupare armā & spolia, q̄ te falso iactitas eripuisse nobis, Arbitror at̄ latis iā cōstare, multo & plura & ualidiora nobis eē arma, cōtra leuissimā p̄fidia tuā iacula, q̄ q̄ tu hic septē caullis cōmemoras & recēses, Et lōge fortiores sunt milites nr̄i, Ignatius, Egesippus, Hirenæus, Tertullianus, Origenes, Cyprianus, & id genus reliqui q̄s in aciē p̄duximus, q̄ ut uanissima p̄suasionū tuarū uelitatiōe terreant̄, aut p̄dē loco moueāt. Cataphrattis tibi grauissimis opus erit, si nr̄am uelis prumpere aciē. Nūc t̄ps est (ne pludā diutius) extorquere tibi crepta (ut putas) nobis a te spolia cauillorum.

Perfidia: iacula.

¶ Cauillus primus.

Hoc telū iā pridē recupauim⁹. Siue em̄. 14. siue 17. aut. 18. annos ponas, ab ascēsiōne dñi, usq̄ ad cōciliū Hierosolymitanū, in q̄ Paul⁹ cū Petro, Iohāne, & Iacōbo cōtulit de Euāgelio. Nihil penit⁹ curamus, imo q̄to plures dederis annos, tāto melior est cā nr̄a, Nā facilius fuit Petro semel e Roma Hierosolymā p̄ficisci in annis q̄ncq̄ aut sex, q̄ in duob⁹ aut tribus, Cū igit̄ nos ponam⁹, Petrū. xi. aut. xii. anno (ut uariā est cōputatio) a passione dñi Romā uenisse, multo lubēt⁹ amplectimur Hieronymi q̄ Lyraē sniam, q̄a facilius fuerit, ex urbe ad Hierusalē redire anno 18. q̄ anno 14. Negamus em̄ Petrū (q̄d tu stulte p̄supponis

Gala. 11.

Fuit Petr⁹ Romæ ante cōciliū.

○

10. IO. COCHLAEI, ADVERSUS VELENVM

plurimonia an illud concilium Romae non fuisse, Imo uehementer affirmamus eum antea Romam uenisse, quod ex Eusebio, Hiero. Plaryna, Sabellico, & id genus scriptoribus clarissimis, manifestissimum est, & minimè dubium. Videlicet igitur, te hoc in cauillo magis pro nobis quam contra nos pugnassemus: Quia autem impudètia tot hic conuicijs incensus Lyra, quae paulo antea iter firmissima ponebas testimonia: Nōne haec tua sunt uerba in psuasione. 17. Quis contra haec firmissima testimonia uel hincere deinceps poterit? Nō igitur hic nobis quicquam eripis, sed spolijs temporis armis tuis. Quae enim paulo antea iter firmissima testimonia posuisti, & quae nemo mēdas cum arguere possit, hic ita repellis & abijcis, ut ignobile stultum & delirum atque ab omnibus dissentientem dicas. Sed neque Hieronymo seruas fidem, tractas eum fraudulenter, more plane meretricio. Nam ubi dicit quod tibi placet, ibi est falsus & doctissimus, & probate fortitudinis uir. Vbi autem dicit quod tibi displicet, ibi & ipse tibi aduersus legem Christi (ut in. J. dicit psuasione) quasi ex composito decertat, & cum Paulo & Luca inexcusabiliter contendit. Quis igitur militet in acie tua, si uideat te tanta milites tuos tractare perfidia?

¶ Cauillus secundus.

Spoliat se ipsum
Velenus.

Perfidia eius
in Hieronymo.

Prophanat te
stamentum domini.
Psal. xxxviii.

Duplex Babylon.

Strabo geograph.
lib. xvi.
Babylon Aegypti,
Cayru munc dicit

Volaterranum in
geograph. lib. xii.

Hic quanto est ualidior pars nostra, tanto improbior & uana comminatione profuturor est pars tua, non sine summa, & impudètia & impietate. Quo ei ausu maxime temerario sic, prophanas (obsecro) testamentum domini, noua & ficta, contra sensum omnium exponere: Quid non audeas quod hoc audeas? At memores tibi scriptum est. Si iusticias meas prophanauerint, & mandata mea non custodierint, uisitabo in uirga iniquitates eorum, & in uerbis perditionis eorum. Veniet (crede mihi) hora, quando minime reris. ¶ Ais primo. Duplex est Babylonē a cosmographis didicimus. Vnam in Assyria, alteram quae Aegyptiaca dicitur, non procul ab Aegypto distans. Strabo tamen plus (inquit) in Arabia, quam in Aegypto hanc esse sitam ostendit. Vnde Arabum lingua Chayra illam uocat, quae uox non aliter eis designat, quam si Babylonē nates dixerint Priami. Notior est Assyriorum Babylō. quae ut hic describi debeat Aegyptiacae autem ita describitur a Strabone, lib. ultio. Vltimo (inquit) ad nauigandum est Babylon castellum, natura munitum, a Babylonensibus quibusdam conditum, quae huc secedentes, hoc in loco habitationem a regibus impetrarunt. Nunc (inquit) in ea collocata est una ex tribus legationibus, quae Aegyptum custodiunt. Ab hoc loco usque ad Nilum iugiter quaedam descendit, per quod aquae rotis & cochliis a fluminibus trahit. 100. & 50. hominum captiuus, continue operantibus. Hinc Pyramides, quae apud Memphis sunt in ulteriore regione manifeste apparent, quae quaedam propinqua sunt. Propinqua est etiam Memphis Aegyptiorum regio, tribus circiter schœnis distans a Delta. Haec Strabo. Recitat ex his quaedam Volaterranum & addit Ptolomaeus hanc quoque Babyloniā uocat. Hodie uero Cayra appellatur. Sultano regiam, quae non castellum, sed urbs maxima est, plures complexa praefectos, ut frequenter inde christiani redeuntes indicant. Ex his satis constat, quod uere dicas, hanc plus in Arabia quam in Aegypto sitam esse praefectum in ea Arabia, quam Iudaeae ponis collimitaneam. Ego profecto tanta impudètia apud nullum unquam deprehendi auctorem, quae audeat ita

sine defectu & pudore, mētiri, fingere, cōminisci. Ecce strabo ait, u^{na} est ibi ex trib^{us} legionibus q̄ Aegyptū custodiūt. Itē ab loco de^{le} cedit iugū q̄ddā ad Nilū. Itē p̄p̄nqua est Memphis Aegyptior^{um} re^{gi}o. Itē, apparēt manifeste ibi Pyramides q̄ apud Mēphim sunt. Et tū tu audes dicere, qd Strabo dicat hāc plus in Arabia q̄ in prouin^{cijs} Aegypti sitā esse. Sed clarius adhuc testimoniū referā contra te ex Hieronymo, in uita Hilarionis monachi, cui^{us} profectiōe ex Pa^{le}lestina in Aegyptū describēs ait. Quinto igit die uenit Pelusiū, uis^{it}at^{is}q; fratribus, q̄ in uicina eremo erāt, & in loco qd lichnos morabant, prexit triduo ad castrū Theubaton, ut uideret Dracontii episcopi^{us} & cōfessorē, q̄ ibi exulabat. Quo incredibiliter cōsolato tātū u^{is}it^{is} p̄sentia, post aliud triduū multo Babylonē labore puenit, ut uideret Philemonē ep̄m & ipsum cōfessorē, Constantius autē rex, Arrianos fauēs hāre^{si}, utrūq; in ea loca deportauerat. Inde egrediēs, post triduū uenit ad oppidū Aphroditon &c. Quis ignorat Velene p̄p̄nquiorē Aegyptō eē Palestinā & Idumēā q̄ Iudæā? Ex Betilio tū Palestinæ uix quinto die Hilarion puenit Pelusiū, urbē Aegypti primā, ad quā finit Idumēa. Qd autē & reliq; deinceps pagrata ab eo loca fuerint in Aegyptō, nō in Arabia, series ipsa declarat, post horū em locorū uisitationē puenit triduo ad montē B. Antonij, quē nemo nescit in Aegyptō habitasse. Qd autē eo tpe Babylonilla non fuerit urbs aut magna aut celebris, argumēto est exiliū Philemonis & adiacēs Eremus. Certe nisi eēt in Aegyptō, nō fuisset in eā deportatus Philemon. Nō em Arabia, sed Aegyptus erat sub Cōstantio puincia, Arabiā autē tenebāt Saraceni, q̄ nūc Cōstantij, nūc Persarū partes mercede cōducti, iuuabāt. Vt est uidere in historia Marcellini. Ceterū an Chayrū arabice dicat Babylon, ignoro, utpote illi^{us} linguē im^{per}is scōdo. Et sic p̄suasissimū est, Petrū ex hac Babylone, u^{el}, si quē Arabū oblectat dictio, Chayro, eplam suā scripsisse. Ita ne cito p̄suasissimū est Velene, q̄q̄d tibi uel in buccā uel in somniū uenit. Dic q̄ so, ubi in uniuersa scriptura hui^{us} Babylonis Aegyptiacę, u^{el} semel fit mētio? Et vñ scis Petrū unq̄ fuisse uel in Arabia, uel i Aegyptō? De Paulo qdē scim^{us}, qd in Arabia, mox a cōuersiōe sua, fuerit De Petro autē p̄ter te nemo hoc dicere p̄sumpsit. Quis autē tibi credat, toties in mēdacijs dephēso, qm̄ sic loqr̄is nudē somniū tuū, sine scriptura, sine teste, sine rōne? Quæ em̄ rō erat, ut Petrus, neglecta Memphi & uertice urbiū (ut ait Marcellinus) Alexātria, alijsq; populosis Aegypti urbibus posthabitis, in castellū sese contulisset ad legionē Romanā? An ita facile erat ibi colligere ecclesiā, in castello militū circumiacente iusta Eremo? Quis fuit autē Episcopus illius ecclīæ post Petrū? An uero ullus tp̄ibus Petri fuit eo in castello Chriānus? Cur nō in illa Babylone potius q̄ Romæ agnoscit orbis terrarū sedē aplicamē

Hiero. in uita Hila ca. xxv

Hilarion puenit Babylonē.

Petrus neq; in Arabia neq; i Agypto fuit Gala. pri.

Marcelli. in fil sto. lib. xxij

Ecclia Alexā drie sub Mar co.

O z Quo

Ecclia Alexā. Quo ꝑo decebat mg̃m Marci & p̃cipē ap̃os̃, declinare i castellū
driæ sub Mar. deserti, ut ibi iter militare p̃sidiū colligeret eccl̃ā. Marcū ꝑo discipu
co. lū cōcedere i urbē p̃p̃os̃issimā, nēpe Alexā driā, ubi multo uberior
 Euse. i hist. ec. tē fundauerit Alexā drię eccl̃ā Ch̃ri Marcus, ex uarijs licet hoc histo
 lib. ij. ca. xv rijs cognoscere, maxie ꝑo ex his q̃ Philo Iudæus scrip̃ta relig̃, q̃rū
 Hier. de ui. il. nōnulla recitat Eusebius in hist. eccl̃. Attestat̃ & Hiero. atq̃ Ambro
 Amb. de uirg. sius, frequētissime itē Gregor. ꝑ ad Eulogiū patriarchā Alexā drinū,
 Greg. in regi. Hæc em̃ eiꝑ sunt, in q̃ Jā ad illū ep̃la ꝑba, Nā sicut oibꝑ liq̃t, B. Euā.
 li. v. eplā. lx. Marcꝑ sc̃to Petro ap̃lo mg̃ro suo Alexā driā lit trāsmisus, huiꝑ nos
 mg̃ri & discipuli unitate cōstringimur, ut & ego sedi discipuli p̃side
 re uidear p̃pter mg̃m, & uos sedi mg̃ri, p̃pter discipulū, dic̃ igit̃ im
 probissime somniator, cur Alexā drię sc̃tā est sedes p̃riarchalis potiꝑ
 q̃ in illa tua Babylone: Decuit ne discipuli eccl̃ā eē sup̃ eccl̃ā mg̃ri:
 Imo oñde, si potes, ex q̃cūq̃ authore uolueris, in ea Babylone unq̃

Iniuria Veleni fuisse Petri eplā, aut uisam aut recitatā. Quis itaq̃ patiet̃ ferat̃
ni in B. Petri. tā in B. Petri iniuriā: Ecce si tibi credit̃, p̃rexit Petꝑ in Babylonem
 Aegyptiacā, q̃ tūc castellū erat militare, iuxta desertū, & mālit ibi ig
 nauissime absq̃ oī fructu, qñ accesserit, aut qñ recesserit, aut qd̃ ibi e
 gerit, aut quē reliq̃rit successorē q̃lēq̃ istituerit ibi eccl̃ā, nemini ha
 ctenus, nisi Veleno cognitū fuit. Ceteri autē ap̃l̃ ubiq̃ fuerūt, p̃dis
 cauerūt cum fructu, istituerūt eccl̃as, ordinauerūt ep̃os & clericos,
 reliq̃rūt post se successores, Solus Petꝑ oscitādo sedit iter milites (si
 dijs placet) in castello, nec ullā fundauit eccl̃ā. Ah Veleno infelix, q̃
 te demētia cōepit. ¶ Ais, Qui in Iudæa & cōtermineis, undiq̃ circū &
 circa, regionibꝑ, Ch̃ri nomē diuulgabat, Iudæa autē cōfine hꝑ utraq̃
 Arabiā, Petriā, & Desertā. Quas ob res i eis collimitancis Hieroso
 lymę p̃uincis Petri p̃dicasse Ch̃m, & ex Chayro eplā scripsisse,
 hoc iā q̃s neget. Hic est tuꝑ Veleno syllogismꝑ, licet, mltis a te ꝑbis
 interpellatꝑ. Dic̃ igit̃, Si nō excessit Petꝑ ultra cōfines Hierosolymę
 regiones, cur scripsit ad dispersos e Ponto Galatia &c. ut tu loq̃ris, ul
 ut rectiꝑ loq̃t ipse Petꝑ, Electis aduenis dispersionis Pōti, Galatię, Cap
 padotię, Asię, Bithynię: Nūqd̃ hæ regiones sunt cōtermine Hiero
 solymis: Nōne fuit & Antiochię: Sed ne hæ qdē ullus cosmogra
 phoꝝ facit Hierosolymis cōterminā. Quis autē mercatorꝝ aut p̃gri
 noꝝ tibi credat, Chayꝝ eē cōterminā Hierosolymę: si nihil credis ge
 ographis, ex p̃grinis saltē quere, q̃t dic̃t̃ sit iter ab Hierosolyma ad
 Chayꝝ. Vbi autē dicit Petꝑ, ex Chayro sese aduenis Ponti scripsis
 se: Cur simpliciter dicit, i Babylone, & nō addit, in Babylone Aegy
 priaca, aut in Babylone castello: Quis em̃ nomie Babylonis, si nihil
 addat, intelligit uel Chayꝝ, uel castellū Aegyptiacū: At dicis, As
 postolus, hoc testat̃, dicēs, Syna mons est in Arabia, q̃ cōiuncta est ei
 q̃ nūc d̃r Hierusalē. Rñdeo, Primū cōmittis hic crimē falsi, falsitatis

**Mendacium
 Veleni.
 I. Petri. I.**

Gala. ij.

**Gala. iij.
 Falsarius. Velenus**

em̄ textū apli, cui⁹ hæc sunt v̄ba. Syna em̄ mons est in Arabia, q̄ cō-
iūctus est ei q̄ nūc est Hierusalē, Dein pessime intelligis l̄ras. Sciunt
em̄ uel idiotæ p̄egrini, q̄ multoꝝ dieꝝ iter est ab Hierusalē ad mōtē
Syna. D̄r̄ t̄n̄ ab ap̄lo mons Syna cōiūctus ei q̄ nūc est Hierusalē iux-
ta expositionē Lyræ, sc̄dm̄ sensum allegoricū, q̄a seruit⁹ legis, q̄ in
Syna data est, tūc uigebat in Hierusalē, q̄n̄ erat adhuc tēplū, in q̄o
ferebā̄ sacrificia & exercebā̄ legalia, ac sc̄dm̄ l̄ralē sensū Syna m̄l̄
tū (ingr) distat a Hierusalē. Et ideo glossa interliniaris exponit cōiū-
ctus, id ē s̄l̄s. Miror eq̄dē, cur hoc p̄fundū tā sicco pede trāseāt Am-
brosius, Hiero. & Aug. Nisi forte, q̄a allegoriā p̄testat⁹ est ipse apls,
& de sensu l̄rali noluerint disputare. Athanasī⁹ t̄n̄, cū breuis sit alias, hic
p̄lixī⁹ exponit. Per Agar (ingr) nimis uer⁹ illd̄ testamētū interpretat.
Lex nāq̄ e mōte Syna tradita ē. Qui mons & i Arabia est, & Agar
Arabū lingua nūcupat. Cōiūct⁹ at est Hierusalē, hoc ē uicin⁹ est &
cōtiguus, uel q̄a inferiori Hierusalē cōpat & s̄l̄s est, & p̄portioe q̄dā
illi par, & p̄ ea accipit, p̄n̄ una utriusq̄ sit facies. Quēadmodū igit
Agar, & serua erat, & ad seruitutē illos ḡnabat. Sic & lex ipsa, q̄ ex
mōte Syna, alias Agar uocitato, & nūc Hierusalē ipsi p̄sili p̄d̄i i ser-
uitutē gignit q̄ sibi obtēpat. Hęc & adhuc plura hic Athanasī⁹. Qui
cupit, cupiat. Tu p̄fecto & erras & in errorē mittis, Cerbereū spu-
mās aconitū. ¶ Ais. 4. Atq̄ eo mō v̄ba Petri. Salutat uos ecclia q̄ ē
in Babylone collecta, intelligēda sunt. Absit, neq̄q̄ em̄ ita recte itelligi
aut p̄nt aut d̄nt, ut iā sup̄ dictū est. Nos cōtra Lutherū, aūq̄ tua uide-
mus, hūc locū p̄duxim⁹, & ei germanū sensū breuiter ex glossis &
Hieronymo accommodauim⁹, existimātes, unū Hiero. cōtra ur̄az im-
pietate satis eē ualidū. Qm̄ v̄o frōtē oēm abiecit, iō pluribus uos
optet cōfodi cōficiq̄ sagittis. Verba Euse. sunt. Igit̄ cū Ro, urbi clar
v̄bi dei lumē fuisset exortū, Symonis q̄dē tenebrę cū suo authore re-
stinctę sunt. Sermo at̄ v̄itatis & lucis, q̄ p̄ Petrū p̄dicabat, uniuersoz
mētes placito illustrauit auditu. Ita ut q̄ridie audierib⁹ eū, nulla unq̄
facietas fieret. Vñ neq̄ auditio ei⁹ sola suffecit, sed Marcū discipulū
ei⁹ oib⁹ p̄cib⁹ exorat, uti ea, q̄ v̄bo p̄dicabat, ad p̄petuā eoz cōmo-
nitionē h̄ndā scripturę traderet, q̄ domi forisq̄ i huiuscemōi v̄bi me-
ditatiōib⁹ p̄manerēt. Nec pri⁹ ab obseruādo desistit, q̄ q̄d orauit, at̄
ipetrarēt. Et hęc fuit cā scribēdi, q̄d sc̄dz Marcū d̄r̄, Euāgelij, Pet̄ v̄o
ut p̄ sp̄m̄ sc̄m̄ religiose se spoliatū cōperit, furto delectatus est. fidē
eoz p̄ hęc deuotionē cōsiderās, factūq̄ cōfirmauit, & p̄petuū legē
dā scripturā ecclis tradidit, Clemēs disputationū libro hęc ita gesta
eē describit. Cuiq̄ s̄l̄e dat testimoniū, Hierapolites ep̄s noie Papias
q̄ & hoc d̄r̄, q̄d Pet̄ in prima eplā sua, quā de urbe Roma scripsit,
meminerit Marci, In q̄ tropice Romā Babyloniā noiauerit. Hacten-
us Euse. Hūc aut̄ tropū admodū p̄lixē declarat Orosī⁹ ex q̄ pauca
reticabim⁹. Vt aut̄ oia hæc (ingr) ineffabilib⁹ mysterijs, p̄fundissimis
dei ius

154
Quo Syna
mons d̄r̄ con-
iunctus Hie-
rosolymæ.

Atha. in eplā
Pauli, ad Gal.

Ecclia in Ba-
bylone colle-
cta.

Euse. in hi. ec.
lib. ij. ca. xv

Predicatio Pe-
tri Romæ.

Papias Romā
tropice Babi-
lone dicit a Pe-
tro ait.

Situ fines
ter Babylonē
& Romam.

Cap. ii.

Cap. iiii.

Proceres par-
tis nostrae.

Ezech. iiii.

Esaia. primo.
Audite uerbum
dñi principis
Sodomorum
Ezech. xvi.

Esaia. primo.

Apoca. xiii

dei iudicij disposita, nō, aut hūanis uiribus, aut incertis casib⁹, acci-
disse p̄docea, Oēs historiae antiquae a Nino incipiūt, Oēs historiae Ro-
mae a Proca exoriunt. Deinde a primo anno impij Nini, usq; q̄
Babylona Semi rami de instaurari coepta est, interueniūt anni. 64.
Et a primo anno Procæ, cū regnare coepit, usq; ad cōditionē urbis fa-
ctā a Romulo, intersunt anni 2que. 64. ita regnate Proca, future Ro-
mæ semētis iacta ē, & si nōdū germē apperet, Eodē anno ipsi⁹ Procæ
regni, Babylonis regnū defecit, & si adhuc Babylona ip̄a cōsistit,
Et post pauca. Babylona nouissime eo tpe a Cyro rege subuersa, quo
primā Roma a Targiō; regū dñatōe liberata ē, sig. de s̄ una eadē
q̄ cōueniētia tpm, illa cecidit, ista surrexit. Illa tūc primū alienigena
rū p̄p̄sa dñati, hæc tūc primū etiā suoz asp̄nata fastidiū, Illa tūc q̄
si moriēs dimisit hæreditatē, Hæc v̄o pubescēs tūc, se agnouit here-
dē, Tūc oriētis occidit imperiū, & ortū est occidētis. Et itez. Itē, Bas-
bylon, post annos. 1164. q̄, cōdita erat, a Moedis & Arbaeto rege eo-
rū, p̄fecto aut suo, spoliata opibus & regno atq; ip̄o rege priuata est
ip̄a tñ post aliq̄diu mansit incolumis. Silt & Roma post annos 1164.
tidē, hoc est. 1164. a Gothis, & ab Alarico rege eoz, Comite autē
suo, irrupta & opibus spoliata, nō regno. Manet adhuc, & regnat in
columis. Q̄; uis in tñ arcanis statutis in utrāq; urbē cōueniētiæ to-
tius ordo seruatus sit. Vt & ibi p̄fectus eius Arbaetus regnū inuasit
rit. Et hic huius p̄fectus Attalus regnare tētauerit, Tacti apud hanc
solā merito chr̄iani imperatoris Honorij, attētatio p̄phana uacuata
sit. Ecce Velene stant a pte n̄ra inclyci (nō mō pietate, sed & uetustas-
te) Heroes. Papias auditor Iohānis Euāgelistę, Clemēs p̄s b̄r Alexā-
drinus, p̄ceptor Origenis, Eusebi⁹ ep̄s Cæsareæ Palestine, uir i scrip-
turis diuinis studiosissim⁹, imo & i hūanis l̄ris eruditissim⁹, Hierony-
mus itē fulgidū illd̄ l̄ræ (te ip̄o teste) syd⁹, Et Orosi⁹, historic⁹ p̄ba-
rissim⁹, & Aug. & Hieronymi familiaritate cōprobatōe q̄ illustris.
Quis at stat a pte tua nisi tu sol⁹? An v̄o nescis scriptū eē. Væ soli, q̄
cū ceciderit, nō h̄z subleuātē se. Vt tñ eo surgas citi⁹, q̄ es l̄ræ magis,
q̄ sp̄s studiosus, l̄ratissimū tibi (ut surgas) adiūgo Tertullianū, cuius
hec sunt, in eo, quē aduersus Iudæos scripsit, libro. v̄ba. Nec hoc nos
uū (ingt) scripturis diuinis, figurate uti trāslatiōe hoim, ex cōpatiōe
criminū, Nā & Archōtas Sodomoz appellat Archōtas uos, Et po-
pū uos, p̄p̄m Gomorre uocat. Cū iā olim eēt ciuitates istę extin-
ctę. Et alibi p̄ p̄phetā ad p̄p̄m Israhel d̄t. P̄ (ingt) tu⁹ Amorraeus &
m̄ tua Cethea, q̄; ex gñe p̄creati nō sunt, sed ob cōsistēm impietate,
q̄s aliq̄n etiā filios suos dixerat p̄ Esaia, filios gñauī & exaltaui, Sic
& Aegypt⁹ nōnūq; tot⁹ orbis intelligit ap̄ illū, sup̄stitiōis & maledi-
ctionis elogio. Sic & Babylō, ap̄ Iohānē n̄m, Ro. i r̄bis figurā por-
tat, pinde & magne, & regno sup̄be, & setoz; debellatrici, Hec Ter-
tulli. Si uis, Velene, potes surgere, si nō uis, fordesce adhuc. ¶ A. s. r.
Sed qd de ea Babylone, cui⁹ mētio ap̄ Danielē agit, Deus p̄ Hiers

miā loqr̄, dicēs. Egredimini de medio Babylonis pp̄te me⁹, ut saluet
unusquisq̄ aiām suā ab ira furoris dñi: Stulta sunt Velene & scelerata
q̄ hic intēdis. Stulta qdē, q̄ nō distinguis tpa, nec allegorias discer
nis, Scelerata v̄o, q̄a barbarico Huslitaꝝ exēplo suades Germaniā
pp̄tis ip̄iū schismajhæresimq̄ Bohæmicā, & dānabilē defectionē a
sede ap̄lica, antiq̄ & unica ip̄soꝝ in fide m̄re & nutrice. Nolo egdeꝝ
Ro. curiæ uicia excusare, Opto ut melior fiat, uelim restringi uiuen
di licetiā. Sed absit, ut pp̄terea alicui hoim suadeā, ab ecclia Ro. de
ficere. Scio em̄ extra fidē illi⁹ eccliaꝝ nusq̄ eē salutē, scio ibi eē cathe
drā & nauiculā Petri, scio Pauli ore laudatā eē eius fidē, scio Hiero
nymy testimonio, apud hāc solā, incorruptā seruari patrū hereditatē
Quid autē Græculis, p̄fuerit, ab ista ecclia defecisse, miserima docet
nūc eorū sub Turca seruitus. Quid tuis p̄fuerit Bohæmis, facies ter
ræ & urbiū, barbarissimiq̄ gētis mores, in q̄s intra cētū annos (neg
lecta, imo & cōculcata religione) s̄bilibi casu degenerauerūt, onduint

Et ne in re manifesta, plixior sim, Lutheri tui v̄ba, q̄ Lipsiæ corā
plurimis publice dixit, tibi obiter oppono. Primū igit̄ diluā cōtume
liā, Qd̄ me egregius D. D. insimulat Bohæmicæ factiōis studiosum
& plane patrōnū, parcat ei dñs, p̄sertim in tāta corona tātoꝝ uiroꝝ
Nūq̄ mihi placuit, nec in æternū placebit, qd̄ cūq̄ schisma iniq̄ faciūt
Bohemi, q̄ se autoritate pp̄ria leparāt a nr̄a unitate, et si ius diuinū
p̄ eis staret, cū ius sup̄mū diuinū sit charitas & unitas sp̄s. Hęc r̄us
Theusus in Lipsico duello. At in Galatis suis m̄troꝝ plixius damnat
qd̄ tu hic tātope suades. Etem̄ sup̄ illo v̄bo ap̄l̄, Alter alteri⁹ onera
portate, ait, Hi sane puertūt hāc doctrinā, q̄ nolūt sua onera portari,
& solū cōmodis alioꝝ frui & uehi, hoc ē uolūt nō i terra, s̄ i paradiso,
nō iter p̄ctores, s̄ iter āgelos, nō i mūdo, s̄ i celo uiuere. Quib⁹ q̄s
timēdū est, ne & hic recipiāt mercedē suā, & i hac uita suū regnū cœ
loꝝ possederit. Nā cū sp̄osa nolūt eē liliū iter spinas, Nec cū Hierusa
lē i medio gētū posita, nec cū Ch̄o dñari i medio iūmicorū. Euacuāt
ei crucē Ch̄i i leipsis, & ociosas ac stertētē, alijsq̄ h̄teris uectatā cha
ritatē h̄nt. Ecclia ei tūc sp̄ fuit optia, q̄n agebat iter pessimos. Horū ei
onēꝝ tolerātia, mire rutilauit ei⁹ charitas. Aliogn cur nō Moses q̄q̄
reliqt̄ durē ceruicis pp̄lm̄: Cur nō Helise⁹ & p̄pheteꝝ, reges Israel ido
latras: Cōsequēs ē, q̄ Bohæmorū dissidiū a Ro. ecclia, nulla possit ex
cusatōe defēdi, q̄n sit ip̄iū, & Ch̄i legib⁹ cōtrariū, q̄a cōtra charitatē
i q̄ oēs leges summā, p̄stat. Et i p̄logo ita p̄fat̄, Distinguo (inqt̄) iter
Ro. ecclia & Ro. curiā. Illā scio purissimū eē thalamū Ch̄i, matrē ec
clesiaꝝ, dñam mūdi, s̄ sp̄, id ē, uicioꝝ, nō rez mūdi, sp̄sam Ch̄i,
filiā dei, terrorē inferni, uictoriā carnis. Et qd̄ dicā: Cui⁹ sunt oia iux
ta Paulū, Corin. 3. Ipsa autē Ch̄i, Ch̄s autē dei. Hęc & m̄ta id genus
alia dixit Luth. tu⁹, nō olim sane, cū pacē haberet, s̄ itra s̄ qd̄ r̄eniū
q̄n iā hæreseos reus agebat̄. Nūc igit̄ te cū illo cōmitto. Dign⁹ p̄fe
ctō nō es, ut uiro bono negociū amplius facias, tot foedus flagitijs.

Stulta & scelerata Veleni
inrentio.

Hiero. ad Da
masum papā.

Verba Luth.

Nō esse descif
cendū a Roma
ecclia.

Gala. vi.

Attendite hic
oēs Lutherani

¶ Cauillus tertius.

Petrus publi- Nō sunt hec magni momēti, q̄ obijcis & q̄ dicis, Credibile sane ē q̄s
 ca authorita- dā frēs priuatim uel ex Iudæa, uel ex Antiochia Romā uenisse, siue
 te prim⁹ Ro- fidei dilatādæ studio, siue negotiorū causarūq; expediēdāz grā. Sed
 mam uenit. publico cōsilio & autoritate añ Petrū neminē fideiū Romā uenisse
 Chryso. super credo. Primū, q̄ cū Petrus eēt princeps (ut ait Chrys) aploz, & uer
 Mat. h. c. xvi. tex totius cōfortij, merito ipse p̄ ceteris ire debuit Romā, principē ci
 uitatū, caput mūdi, summūq; oim urbū uerticē. Deinde, Symō ma
 gus nullus aploz, æque ac Petrū nouerat & timebat, Nā dixerat ei
 olim in Samaria Petrus. Pecunia tua tecū sit in pditionē, Cū igit̄ Sy
 mon ille magicis p̄stigijs tātæ factus eēt existimationis Romæ, ut &
 uulgo deus putaret, & statuis honoraret, Quis rogo chr̄ianoz pos
 tius ueniret Romā, ad expugnādū illū, q̄ Petr⁹, q̄ & antea uicerat &
 cōfuderat eūdē in Samaria? Tertio, Erat Petrus summa eccl̄iæ colū
 na, decuit igit̄, ut in summo & oportunissimo loco sedē applicā sum
 mūq; pōtificatū fundaret, cōstitueret, erigeret, Quæ at̄ urbs erat autē
 maior aut oportunior, ad r̄ndendū (qd̄ pōtiffices Ro, faciūt) oim to
 tius orbis eccl̄iæ cōsultationib⁹ q̄ Romæ? Possent cōplures id gen⁹
 rōnes & iustæ & pbabiles in mediū afferri, Sed si has reijcis, reijcis
 etiā sexcētas. Neq; tū solūmō cōiecturis ducor, sed authores q̄q; q̄s
 sequi cōuenit, habeo. Omitto hic eos, q̄s antea in. 12. demonstrationi
 bus produxi. Eusebiū in eccl̄iastica historia propono, dicētē. Sed
 nō in lōgū pmanet, fraude q̄ sita est, diuinitas. Cōtinuo nāq; in ipsis
 Claudij t̄pibus, clemētia diuinæ providētiæ, probatissimū oim aplo
 rū, & maximū fidei magnificētia, & uirtutis merito primoz princi
 pē Petrū, ad urbē Romā, uelut aduersus gn̄is hūani cōem p̄niciē, res
 pugnatūz deducit, Ducē quēdā & magistrū militiæ suæ, sciētē diui
 na plia gerere, & uirtutū castra ductare. Ille adueniēs ex Oriētis par
 tibus, ut cōlestis qdā negociator, mercimonia diuini lumis, si q̄s ue
 lit cōpare, parat⁹ aduexit. Et salutaris p̄dicatiōis uo prim⁹ in urbe
 Roma, Euāgelij sui clauib⁹, ianuā regni cōlestis apuit. Hec historie
 Quid aut̄ possim uel clari⁹ uel certi⁹ adducere? Tagit̄ rē eādē etiā B.
 Aug. in lib. de hæresib⁹, sed min⁹ clare. Hic (inq̄) Symō mag⁹ falla
 cius decepat ml̄tos, Negabat carnis resurrectionē, & asserbat se esse
 Chr̄m. Itēq; Iouē se credi uolebat, Mineruā uo meretricē quādā Se
 lenen, quā sibi sociā scelez fecerat, Imaginesq; & suā & eiuidē me
 retricis, discipulis suis p̄bebat adorādas, q̄s & Romæ, tanq̄ deoz sis
 mulacra, autoritate publica cōstituerat. In q̄ urbe B. ap̄ls Petrus eū
 uera oipotētis dei uirtute extinxit. Nunq̄ p̄fecto aliū q̄ Petrū legi
 clesiā primus Ro. eccl̄iā fundasse primit⁹. Si tu nosti aliū, cur illū nō p̄fers? Vbi at̄
 ait uel Orosius uel Tertullianus, añ q̄ Petrus Romā ueniret, fundatā
 eēt iā tū Ro. eccl̄iā? Nōne ait Tertullianus, aut nūciatū sibi ex Syria?
 Nōne Orosius, Pylatus p̄ces Palestīnæ ad Tyberū retulit? Nōne igit̄
 Tyber⁹

Añ xvij,

Hist. ec. lib. ij, c. ip. xiiij.

Aug. in li. ad Quod uult de um. ca. primo

Petrus Ro. eccl̄iā primus fundauit.

DE PETRO ET ROMA LIBER III. 108

Tyberius potuit & de Chro referre ad senatū, & de chřianis ædictū ponere, nullo etiā chřiano in urbe existēte: Quid miser eos i testes p ducis, q cōtra te aptissime testā Petrū Romæ fuisse: Quō āt sequit, Añ Petř; alig chřianor; Romæ fuerūt, ergo Petr; Romæ non fuit:

¶ Cauillus quartus.

Quæ de apocryphis hic cōmemoras, nihil moror, imo libēter legi, Et iā sup̄ dixi, nihil mihi negotij eē cū passionib; illis q̄ Lino & Dionysio ascribit̄, Ad duxi & hic & in alio aduersus Luther; libello auctores, ut mltos, ita & graues ac fide dignos, ijs nitor, nō illis passionibus. Q; aut Hierarchias Dionysij Areopagite eē negas, nō probō Nā & sublimitas tractatū & maiestas rer; talē uirū replentant, Et ep̄la ei; ad Apollophanē, Alia itē ad Iohānē Euāgelistā certissimū p̄bet testimoniū. Sed & noia eor; q; b; libros nūcupauit, indicio sunt, illius Dionysij eos eē libros. Vtinā extaret & alia, q; meminit, ip̄s opa. Mihi p̄fecto nimis uideēt ingrati, q; p̄clara illa nō suscipiūt reuerēter. Quæ egdē Hieronymi & Greg. t̄pibus latuisse arbitror. Ille em̄ nūq; (q̄d meminisse queā) eiusmodi libror; meminit, Nec inter uiros illustres (q̄d aliq; uehemēter admiraret) hūc Dionysij cōmemoraret, I; referat mltō ignobiliore. Q; aut Gregori; papa libros illos nō uiderit, ip̄e p̄dit, in q̄dā homilia dicēs. Ferē yō Dionysius Areopagita, antiquus, vcz, & uenerabilis p̄r, dicere, q̄d ex minorum angelor; agminib; foras ad explēdū ministeriū uel uisibil; uel inuisibil; mittant. Et tñ de Dionysio. Qd̄ aut de Egesippo sentis improbilissimū est. Nimis em̄ ip̄robe dicis. Qualiter hō ille post mīta t̄pa Romā ueniēs, historiæ seruarē potuisset yitarē: Nōne fateris ip̄e, eū sub Aniceto Romā uenisse: Nōne Hieronym; uocat eū uicinū ap̄tor; tēpor;: Credis Suetonio Trāq; Credis Cor. Tacito: At isti multo longi; distabāt a morte Iulij Cæsaris, q̄ Egesipp; a passiōe ap̄tor;. Quid qd̄ credis T. Liuiō, de Romulo, aliisq; regib; & cōsulibus, a q;bus tot seculor; interuallo aberat. Tu ne igit inter disertos haberi, q̄ oēm historiis fidē adimis: Qua aut impudētia dicis, neq; Roma, illa tēpēstate, de eor; passionib; q̄q; sibi cōscia erat: Op̄ap̄ciū sane fuerit, ad notare hic in tui cōfusione, q̄ Eusebi; tradit in histo. eccle. Igit Nero (ingt) ut apertū se hostē diuinitatis pietatisq; p̄fessus est. Ip̄or; prius ap̄tor; (q; p̄pe q̄ duces & signiferi erāt in pp̄lo dei) expetit neces, Et Paulū qdē capite, in ip̄a urbe Roma, Petrū yō crucis patibulo cōdēnat. Hor; testimoniū q̄rere extrinsec; sup̄fluū puto, Cū rē gestā insignia, usq; in hodiernū, & splēdidissima eor; monumēta testēt. Veruntū scribit de his etiā Cayus qdā, scriptor antiquus, Qui cū Zepherino, Ep̄o Ro. aduersus Proculū quēdā Cataphrygē disputās, hęc de ap̄tor; cōmemorat locis. Ego (ingt) habeo trophea ap̄tor; q̄ ondā Si em̄ pcedas uia regali, q̄ ad Vaticanū ducit, aut uia Ostiēsi, inuenies trophea defixa, q;bus ex utraq; pte statuis Romana cōmuniē

Apocrypha

Opera Dionysij Areopagite

Gre. hom. 54

Velenus in Egesippus

Euse. in histo. eccl. l. ij. ca. xxv

Trophea Petri & Pauli

P ecclia,

Hiorony. ad
Marcellam.

ecclia, Sic & Hieronymus scribit ad Marcellā matronā Ro. Est qdē tibi scētā ecclia, sunt trophea ap̄os̄ & martyꝝ, est Ch̄ri uera cōfessio & ap̄os̄ p̄dicata fides, & gētilitate calcata, in sublime q̄tidie erigit uocabulū ch̄rianū. Sed ab̄icio, potentia, magnitudo urbis, iudici & uidere, saluari & salutare, laudare & detrahēre, uel audire uel ploꝝ & tātā hoim frequētiā uidere, a p̄posito monachos̄ & a quiete alie na sunt.

¶ Cauillus quintus.

Paul⁹ de Ro,
ecclia.
Rom. xv.

Hic summā euomis impietate. Primo qdē in sacro sanctā ecclia Ro. quā Paulus & oēs sancti tātope uenerati sunt. Verba Pauli sunt. Certus sum autē frēs mei & ego ipse de uobis, qm̄ & ipsi pleni estis dilectione, repleti oī sciētia, ita ut possitis alterutrum monere. Audacius autē scripsi uobis ex parte tanq̄ in memoriā uos reducēs p̄pter grām q̄ data est mihi a deo. Et infra. Obsecro ergo uos frēs p̄ dñm nrm̄ Iesum Ch̄m & p̄ charitatē sancti sp̄s̄, ut adiuuetis me in orōnib⁹ uestris ad deū, ut liberer ab infidelibus q̄ sunt in Iudæa. Ecce q̄ tribu it Romanis Paulus. Pleni (ingr) estis dilectione, repleti oī sciētia. Tu uo uir spurie & impure, ais. Romanā uo ecclia hęc mēdacia approbare, profiteri, decantare, qd̄ prohibet q̄ mendacijs est alioqui res fertillima. Excedis profecto hac immanissima iniuria & calūnia oēs

Ep̄la. xi.

Iudæos, Turcas & Paganos. Quis em̄ illos ita loquit⁹? At minime ita senserunt uiri sancti, uiri docti, uiri religiosi. Verba Ignati⁹ sunt, in sua ad Romanos ep̄la. Ignatius ecclia sanctificata & illuminata, in uolūtate dei, q̄ & p̄sident in loco regionis Romanos̄, deo dignæ, eminētia dignæ, b̄itudine dignæ, laude dignæ, fide dignæ, sunt datae in dilectione & fide Ch̄ri, paternū nomē hnti, spiritaliter. Quā & saluto &c. Verba Hirenæi sunt. Aniceto successit Sother, q̄ nunc xij. loco ab apl̄s, Ep̄atus obtinet sortē. Et eadē, q̄s apl̄ tradiderunt, p̄dicatione diuinæ fidei integras illibatasq̄ custodit. Verba Dionysii Corinthios̄ ep̄i, in sua ad Romanos ep̄la (ut Eusebius recitat) sunt. Bt̄us uero ep̄s uester Sother, nō solū seruauit, q̄ p̄estradiderat sed & auxit in melius. Et infra. Beatā duxim⁹ hodiernā dominicā dīe, in qua legimus ep̄lam uestrā, quā & semp n̄ri cōmonitionē legimus, sicut & illā priorē a Clemente ad nos scriptā. Verba Terullian⁹

In. iij. li. aduer
sum hæretes

Euse. histo. ec.
lib. iij. ca. 22

Tertul. i. li. de
p̄scrip. hæreti.

Cyp. in ep̄lis,
lib. i. ep̄ist. iij

Ioh̄. Hufs de
eccl. ca. xv.

Cap. xviij.

ni sunt. Felix ecclia (Romanā loquit⁹) cui totā doctrinā apl̄i, cū sanguine suo profuderūt. Vbi Petrus passioni dñicæ adæquat, ubi Paulus Ioh̄anis exitu coronat. Videamus qd̄ dixerit, qd̄ docuerit. Verba Cypriani sunt. Post ista, nauigare audēt & ad Petri cathedrā, atq̄ ecclia principalē, unde unitas sacerdotalis exorta est. Nec cogitas eos eē Romanos, q̄s fides, ap̄lo p̄dicante, laudata est. Ad q̄s perfidia habere nō possit accessus. Ne autē nūc aliter dicēdū esse dicas, ex charissimos̄ dictis pauca subiungā. Verba Idoli tui, Ioh̄anis Hufs sunt. Verū ergo concludit (ingr) q̄ a deo immediate, & nō ab hoīe, Papa habet excellentiā dignitatis. Et infra. Nec uerū est, ubi cūq̄ est papa, ibi est Roma, Quāuis uerū est, ubi cūq̄ fuerit papa, dū fuerit hic i te.

10 Lau. Vallæ de
Dona, Const.
Luth. i plogo
in epi. ad Ga.

ris, ibi est autoritas Petri in papa, dū nō descēdit a lege Ch̄ri, Ver-
ba Hercules tui Lau. Vallæ sunt. Et pontifices Ro. appellat uicarios
Petri, quasi uel uiuāt Petrus, uel minori sint dignitate ceteri, q̄ Pe-
trus fuit, Verba Thesei tui Martini Luth. sunt. Eccl̄ia Ro. scio puriss-
simū eē thalamū Ch̄ri, matrē ecclesiæ, dominā mūdi, sp̄sām Ch̄ri,
filiā dei, terrorē inferni, uictoriā carnis, Et qd dicā: Cuius sunt oīa,
ipsa autē Ch̄ri, Chr̄s autē dei, Ecce nō dicit, scio fuisse, sed scio eē. Ver-
ba deniq; celeberrimi uiri Erasmi Roterodami sunt. Q; si mihi (in-
quit) penitus cōstaret, qd eccl̄ia ea de re censeret promptissime acce-
derē eius iudicio. Illud em̄ certissimū est, quicq; illa decreuit, me to-
to pectore sequi uelle. Et si qd etiā secus uiderē, sp̄ animi mei sens-
sim illius iudicio submittere. Et alibi. Sup̄ fidē (inquit) quā Petrus
pfessus est, & haften⁹ Ro. seruauit eccl̄ia. Qua nō alia minus labora-
uit hæresibus. ¶ Deinde ais potuit ne discipulus ap̄licus hæc por-
tenta horridissima toto coetui fidelū scribere, ut iā Ch̄s Petro oc-
cursurus, tunc e cœlis descenderit: Non dicit, improbe falsarie, in il-
la passione, q̄ Chr̄s e cœlo descēderit, sed q̄ Petr⁹ uiderit sibi Chri-
stū occurrere. Si tñ dicere, q̄ e cœlis descenderit, id intelligerē, spes-
cie & uirtute, nō corpore glorificato, Christū descendisse. Manet q̄
dē corpore glorificato semp̄ in cœlis, sedēs ad dexterā patris, Vas
n̄js tñ modis ad nos descēdere dī. Iā sacramentaliter in cōsecratione
panis & uini, Iā effectualiter, aliqd̄ assumpra specie opans ap̄d nos.
Sicut Paulū prope Damascū subito circumtulit lux de cœlo. Et cadēs
i terrā, audiuit uocē dicēte sibi, Saule Saule qd me p̄sequis. Qui dixit
q̄ es dñe: Et ille, Ego sum Iesus, quē tu p̄sequeris. Quid ad hæc dicis Pauli.
Rapfaces improbissime: Nūqd̄ & hæc horridissima sūt mēdaciō; por-
tēta: Ecce audiuit Paul⁹ uocē dicēte sibi, Saule Saule qd me p̄sequis
Nūqd̄ v̄o uox illa i cœlo, plata ē ex ore Ch̄ri sedētis ad dexterā p̄ris?
Quō igit̄ tā subito penetrauit oēs cœlos, & puenit cōtinuatap̄ tot cœ-
lor; & elemētō; tra. ā? ad aures Pauli? An nō pot⁹ circa Paulū, siue
x̄tute diuīa, siue āgelō; ministerio, & nata ē & formata i aere? Et tñ
nō mētī uox illa, dicēs, qd me p̄sequis. Q; q̄ ei Iesus tūc v̄e sedebat
corpore ḡphoso i cœlis ad dexterā p̄ris. Tñ erat et eodē tpe s̄p̄ i terris ef-
fectualit̄ p̄ lumē, uocē, p̄strationē. loq̄lā, circa Paulū. Idō v̄e dixit. E-
go sum Iesus, quē tu p̄sequis. Ita & Petrus (sicut nos sup̄, nō ex Linī
passiōe, s; ex Egelsip, & graui & antiq̄ historico, retulim⁹) ubi uerū est
ad portā, uidit sibi Ch̄m occurrere, & adorās eū dixit. Dñe q̄ uenis
Dicit ei Chr̄s, iterū uenio crucifigi. Intellexit Petrus de sua dīctum
passiōe, q̄ in eo Ch̄s passur⁹ uiderē. Et cōuersus i urbē redit. Quis
rogo ita de mēs est hic, ut dicat, eo tpe Ch̄m nō fuisse in cœlo, aut nō
sedisse ad dexterā p̄ris? Erat utiq; tūc in cœlis, ut sp̄, p̄sonalr̄, in cor-
pore glorificato. Erat nihilominus & apud Petrū in assumpra specie
uirtualit̄ & effectiue Nā & angeli p̄nt assumere corpora, nihilōseci⁹ tñ
uidēt sp̄ (ut ait in Euāgelio dñs) faciē patris qui in cœlis est. Ita sane

Eras Roter. in
Iacobū Fabiæ

Eras in epist.
Hrer. ad Da.

Quō Chr̄s
descēdit de
cœlis .

A. A. ix.
In cōuersiōe
4. Reg. xvij

Egelsip. histo.
lib. ij. ca. ij.

Quō descēd-
dunt angeli.
Mat. xvij.

Gene. xv. iij
Gene. xix.
Gene. xxxij

Psal. lviij.

Duo Clemens.
Philip. iij.

Hier. de vi. il.

Euse. in histo.
ec. li. iij. ca. 31.

Dist. xv. e. san.
cta Romana.

Varij lapsus
Veleni de Cle
mente.
Philip. iij.

uidebāt eā illi tres uiri, q̄s hospitio suscepit Abrahā. Ita & illi duo an
geli q̄s Loch in Sodomis cōpulit, ut diuerterēt ad se, Ita & uir ille, q̄
luctabaī cū Iacobo usq; mane. Si ergo hoc p̄nt angeli, quāto magis
Chrs: Egregie igit te ipm Velene iugulasti, eo, q̄ de Paulo retulisti,
exēplo & Egelippi historiā cōfirmasti, temetipm pulchre redarguēs

¶ Cauillus sextus.

Cogit me summa tua, Velene, i prohibitas hic tādē dicere cū Psalmis,
Eripe me dñe ab hoīe malo, a uiro iniq; eripe me, eripe me de inimicis
meis (imo & tuis) Deus me? eripe me de opantib? iniquitatē, Pro
fecto pfecto, nisi papa & impator aēdictis seuerissimis cōstituerint,
ne passim qbuslibet sciolis, q̄ fūco yborū supbiunt, liceat, sacras lras
pphanissimis & manibus & studijs tractare, puerere, temerare, cor
rūpere, actū erit de religione, de fide, de ecclia, de pace. Et abibit ois
Germania (qd̄ horresco referēs) in Chaos cōsulum, in abominatōes
barbaricas, in bohemicas cryptas, atq; in oē flagitiū scelusq; impietas
tis, Vtinā falsus sim uates. ¶ Ais primo. Qui Clemētis ascribūtur

magna ex pre de p̄uati ac erroribus infecti, ut iā antea probauimus
Primū. Cur nō facis duos Clemētes, sicut duos Marcos? Vtiq; nō est
unus & idē Clemēs, is cuius meminit Paulus, & ille q̄ scripsit octo li
bros informationū. Prior em̄ sub Nerone fuit & Claudio cū Paulo
Posterior yō sub Seuero & Antonino eius filio. Prior Romæ (ut as
serit Hierony.) fuit ep̄s. Posterior yō Alexandriæ p̄sbyter. Prior disci
pulus Pauli. Posterior p̄ceptor Origenis. Veriusq; scripta recenset
Hieronymus. Prioris unica extitit (q̄ tñ iā dep̄dita est) ad Corinthios,
(ut paulo supius ex Eusebio dixim?) eplā, ualde (ut ait Hieronymus)
utilis, ex p̄sona Ro. ecclie. Posterioris uero p̄ q̄ plurimi fuerūt libri.
Priori ascripta fuerūt falso aliq̄t libri apocryphi, uti ex Eusebio re
fert Hieronymus. Verba sane Eusebii sunt. Dñ tñ eē alia Clemētis epi
stola, cuius nos noticiā nō accepim⁹. Sed & alia (inq̄) eius opuscula,
nō minima, a nōnullis haberi phibent, uelut Petri & Appionis dis
putatio, quā in usu a ueterib⁹ habitā, minime repimus, q̄ nec pura
in eis & incorrupta aplice fidei regula mānisse dep̄hēdit. Vidi ego
Normbergæ in uetusto codice mirabiles illos libros, de qbus in De
cretis ait Gelasius papa, Itē, Itinerariū noīe Petri apli, qd̄ appellatur
sc̄ti Clemētis, lib. 8. apocryphi. At de libris posterioris Clemētis ni
hil tale uidi aut legi, licet eū frequētissime alleget Eusebius. Falleris
igit de Clemēte multis modis, Primo, q̄ duos cōfundis in unū. Se
cūdo, q̄ informationū libris ei ascribis, cuius meminit Paulus. Ter
tio, q̄ tāq; unus, & nō octo sint informationū libri, ais. ut & Clemēs
libro informationū scripsit. Quarto, q̄ nō ad Colossenses (ut tu ais)
sed ad Philippenses (ut Hieron. ait) scribēs Paulus, Clemētis facit mē
tionē. Verba Pauli sunt. Etiā rogo & te germane cōpar, adiua illos
q̄ me cū

que cū laborauerūt in euāgelio, cū Clemēte & ceteris adiutoribus
 meis, quibus noia sunt in libro uitæ. Hic nihil est de Clemēte Ambrosi
 nihil Athanasii, nihil glossæ. Eusebius autē in historia ait. Memorat ex
 comitibus Pauli Crescēs quā ad Gallias eē pfectus, Linus ꝑo. & Cle
 mēs, in urbe Roma ecclīe p̄fuisse, in quibus comites & adiutores ei
 fuisse ab ipso Paulo phibent. ¶ Ais scdo. Ita q̄ sciēdū, qd̄ in noui testamē
 ti libris duos Marci cognoie fuisse insignitos, inuenim⁹, q̄ꝛ prior di
 cebat Iohānes Marc⁹. Nihil moror Velene duos fuisse Marcos, imo
 dubito an fuerint tres. Nusq̄ em̄ legi cognatū Barnabæ, Iohāne cog
 nomēto Marcū (ut i actibus dī) Euāgeliiū scripsisse. Et Marcus, cui⁹
 ad Timotheū in posteriori ep̄la meminit Paulus, nō potuit eē ille, q̄
 Alexādrinā fundauit ecclīa, is em̄. 8. anno Neronis (ut ait Hieron.)
 mortu⁹ est, & sepult⁹ Alexādrīe, succedēte sibi Aniano. Dubito igit
 an Marcus Euāgelista, discipulus & iterpres Petri, primusq; Alexā
 drīe p̄rifex, alius sit ab illis duobus, Barnabæ em̄ cognat⁹, nō noie
 sed cognomēto dicebat Marc⁹, cū noie pprio diceret (ut sepe noiat
 in actibus) Iohānes, Marcus autē Pauli post mortē Marci Alexādrini
 fuisse dinoscit, utpote de quibus Paulus, cū tps̄ resolutionis eius iā instaret
 scripsit Timotheo, Marcū assume, & adduc tecū. Est em̄ mihi utilis
 in ministerio. De Marco autē Euāgelista, ita scribit (ut recitat Eusebi
 us) Papias, Hieropolitan⁹ ep̄us, antiquus scriptor, q̄ꝛ Iohānis Euā
 gelistæ auditor. Etiā hoc (inq̄) p̄sbyter narrabat, q̄ Marc⁹ iterpres
 fuerit Petri, & quicq; meminere ab eo dicta cōscripserit. Nō tñ ꝑ
 dinē ea quæ a dño dicta sunt uel facta, digesserit, q̄a nō ip̄e auditor dñi
 fuerit uel sc̄tator, sed nouissime (ut dixi) Petro adhæsit, ad usum ac
 ministeriū p̄dicadi, nō ad cōscribēdos dñi sermōnes. Ita q; nihil pecca
 uit Marc⁹, q̄ꝛ ita quā scripserit, q̄si q̄ passim audita recordari uideat
 Et hoc solū satis egit, ne quid ex auditis omitteret, aut aliqd̄ falsum
 scriberet. Hæc de Marco euāgelista Papias. Tu ꝑo de Marco Barna
 bæ historiā recitās, ꝑ nimis affectata ꝑborū elegātia, dū aliter loq̄ris
 q̄ textus h̄z, sepe Prisciano maxillā feris, in grāmatices p̄scripta pu
 erifr̄ ipingēs. Nos itaq; abiecta hac noua narratiōe tua, manem⁹ cū
 antiq̄. ¶ Ais tertio. Qui quidē Marcus, Barnaba ob nomē Ch̄ri i Cy
 pro ip̄issime trucidato, q̄ Aegyptū tandē iter occupauerit, nemo it
 inficias, cū Philo i Alexādrīa Ch̄ri nomē ip̄m annūciasse p̄dat. Ecce ex Cypro in
 ce q̄ secure poetice nugator enūcias, q̄ ꝑbe defers Prisciano, q̄ bñ ꝑ
 mittis de alijs, q̄ scite allegas Philonē. Rogo te, ubi legisti hūc Marcū
 ex Cypro i Aegyptū uenisse? Quis ꝑter te unū id affirmat? Quō igit
 tur dicis, nemo it inficias? Si em̄ ex Cypro Alexādrīa p̄fectus, ibi no
 mē Ch̄ri annūciauit, Quō postea, lōge post Pauli & Barnabæ defen
 sionē separationēq; ad Colossenses scripsit ap̄ls, Salutat uos Marcus
 cōsobrinus Barnabæ? Nōne sup̄ dixisti, Paulū e Roma ad Colossens
 ses, lras dedisse? Hoc quidē nō dico, sed Athanasii potius seq̄r, q̄ ait,
 P. 3. ab Epheso.

Euse. histo. ec.
lib. iij. ca. li.

Lego Galatiā

Tres fuisse
Marcos.

Act. xv.

Hier. de ui. il.

Act. xij.

ij. Timo. iij.

Euse. histo. ec.

li. iij. ca. xxxi.

Nō uicit Mar-

cus Barnabæ

ex Cypro in

Aegyptum.

Colof. iij.

Persuasiōe, x

Atha. i ar. ep̄l.

ab Epheso ad Colossenses Paulū iā ligatū scripsisse. Qd̄ eo libentius
 credo, q̄a & Timotheū Ephesiorū ep̄m, ponit in frōte ep̄lę, & Ari-
 starchū cōcaptiuū suū in calce eiusdē. Cū igit̄ Paulus iā captiuus &
 ligatus meminerit Marci, q̄ cōsobrinus erat Barnabę, Nō recte dis-
 annūciasse Nā Marc⁹ ille, q̄ d̄r euāgelista, e Roma Alexādrīā prexisse
 phibet. Ita em̄ scribit Eusebi⁹ in hist. Tūc aut̄ (hoc est, postq̄ Romę scri-
 pserat Euāgeliū, qd̄ Petr⁹ approbavit, Marcū tradūt primū ad Aeg-
 yptū prexisse, atq; inibi Euāgeliū, qd̄ ipse cōscripserat, p̄dicasse, &
 primū ecclīā ap̄d Alexādrīā cōstituisse. Et Hiero. Marc⁹ (ingr̄) discip⁹
 pul⁹ & interpres Petri, iuxta qd̄ Petrū referēt̄ audierat, rogat̄ Romę
 a fratrib⁹ breue scripsit Euāgeliū. Qd̄ cū Petr⁹ audisset, p̄bavit, & ec-
 clēsię legēdū sua autoritate cōdidit. Sicut Clemēs in sexto Hipoti-
 posten, id est informationū, libro scribit. Assump̄tū utiq; Euāgeliū,
 qd̄ ipse cōfecerat, prexit Aegyptū, & primū Alexādrīę Ch̄m an-
 nūcians, cōstituit ecclīā, t̄r̄g, doctrinę & uitę cōtinētīa, ut oēs secta-
 tores Ch̄i, ad exēplū suū cogeret. Mortu⁹ est aut̄. 2. Neronis anno,
 & sepult⁹ Alexādrīę, Hęc Hiero. cui ego uni plus credo, q̄ sexcētis
 Velenis & Lutheris. Neq; itē credo tibi, qn̄ dicis, Philonē scribere,
 qd̄ Marc⁹ ille, q̄ cū Barnaba abierat in Cyprū, Alexādrīę Ch̄i nō
 mē annūciauerit. Scripsit qd̄ ille multa egregie, de antiq; religiōis
 n̄rę institutis, in eo p̄cipue libro, quē de uita cōreplatiua iscripsit. Sed
 neq; Marcū neq; Petrū aut Paulū ibi noīat, ne Ch̄m qd̄, Noīat aut̄
 ch̄rianos cultores & cultrices, siue id noīs ipse iposuerit, primis, illis
 ex ipsoꝝ actibus colligēs, siue v̄o (ingr̄ Eusebi⁹) in inihis ita appellat̄
 labant̄, q̄ sc̄dm̄ Euāgeliū uiuebāt, anq̄ ch̄rianorū appellatio p̄ oēm
 locū diffunderet. Vidēs em̄ (ingr̄ Hiero.) Alexādrīę primā ecclīā
 adhuc Iudaizātē, q̄ in laudē gētis suę librū sup̄ eorū cōuersionē scri-
 sit. Multa qd̄ hoc ex authore allegat Eusebi⁹, multos cōmemorat si-
 bros ei⁹ Hieronym⁹. Sed neuter d̄t eū scribere qd̄ tu scribis, scz, Mar-
 cū, q̄ cū Barnaba in Cyprū fuerat p̄fect⁹, iā in Aegyptū uenisse, &
 Alexādrīę nomē Ch̄i annūciasse. Neq; ego in ijs uoluminib⁹ eius
 q̄ hūc Romę pulcherrime scripta in Bibliotheca p̄tificia, q̄cūq; tale
 uidi. Neq; te unq̄ uidisse Philonis opa arbitror, id aut̄ qd̄ alij allegāt
 tu p̄ue intelligēs, sinistre adducis. Nō igit̄ ex Cypro, sed e Roma Mar-
 cus Euāgelista Alexādrīā p̄fect⁹ ē. ¶ Ais. 4. Et Petr⁹ ex Chayro, hoc
 est Babylone (quā Stephan⁹ & Ptolomæus in Aegypto sitā eē tra-
 dūt) eplaz scribēs, ip̄s meminit. Nos sup̄ ex Papia, Clemēte, Tertul-
 liano, Euse. Hiero. alijsq; clarissimis authorib⁹ oñdim⁹, p̄ Babylōnē
 hic Romā figurat̄ intell̄gi, nō Chayr. nō Semiramid. s urbē. Non
 ne & tu ipse mox in fine libri tui dicis. Sceleraq; & errores occidēta-
 lis Babylonis patefacim⁹? Te ip̄m igit̄ appello, Si tibi nūc sub fide ca-
 tholica religiōneq; ch̄riana degēt̄ Romā, licet Babylōnē appellare
 Cur nō

Euse, histo. ec.
lib. ij. ca. xvi.

Hier. de ui. il.

Philo de ch̄i
ant̄ Alexan-
drię.

Euse histo. ec.
lib. ij. ca. xvij.
Hier. de ui. il.

Roma dicitur
Babylon.

DE PETRO ET ROMA LIBER III. III.

Cur nō licuisset Petro, siue sub Claudio, siue sub Nerone Romā omni seleg, idolorūq; abominatōe, ad uerticē usq; cōtaminatā, Baby-
 lona uocare? Quō at nūc, iprobe Protheu, Chayrō i Aegypto statuis
 quā sup̄ in Arabia Strabonis autoritate (quis falso) eē uoluit? Nō
 ne dicebas Petrū collimitaneas Iudææ regiones nō exiisse? Vbi autē
 legisti Petrū in Aegypto fuisse? aut ubi Aegyptus dī Iudææ collimi-
 tanea? Credibile est (ings) hūc Marcū Petro familiarē fuisse, cū Alex-
 andria nō procul a Chayro distet. Credo egdē Velenē & hūc Mar-
 cū, ppter quē a Paulo Barnabas discessione fecit, Petro familiarē fu-
 isse. Nā ut Hierosolymis p̄ angelū liberat⁹ est e carcere de manu He-
 rodis B. Petrus uenit ad domū Marię, matris (ut ait in actibus Lu-
 cas) Iohānis, q̄ cognouitatus est Marcus, ubi erāt multi congregati &
 orātes. Sed illa familiaritas nō est facta (ut tu ais) ex uicinitate Chay-
 ri & Alexādrīæ (neq; em̄ usq; adeo uicinæ sunt hæ duæ urbes, quīs
 in una sint prouincia) q̄a nunq̄ fuit in Chayro, ne in tota qdē Aegy-
 pto, Petr⁹, facta est autē Hierosolymis, cū ex deuotōe & meritis ma-
 tris, tū ex uirtute & cōuersatione, Marci ipsius. Aliū tñ fuisse puto
 Marcū, eū, q̄ Euāgeliū Romæ scripsit, & inde cū Euāgeliō in Aegyp-
 tū uenit. Nā Marcus Barnabæ fuit apud Paulū, qñ scripsit ep̄las ad
 Colossenses, q̄ tpe iā pridē fundata erat ecclīa (ut ex Philone cōficere
 licet) Alexādrina. Q; si ali⁹ fuit Marcus Barnabæ, & ali⁹ Marc⁹ Pau-
 li, de q̄ ad Timotheū nouissime scriptū est. Necessario iam, non d̄bi-
 tatiue, sequit̄, tres fuisse Marcos, unū quidē Petri, alterum Barnabæ
 tertiu⁹ uero Pauli. Neq; debet hoc mirabile uideri, quod inter. 72. Diuersitas no-
 discipulos (nullus em̄ ex duodecim ap̄lis nominatus, aut cognomi-
 natus est Marcus) reperiant̄ duo aut tres eiusdē nois aut cognomi-
 nis, quandoquidē & inter. xij. repti sunt bini & bini cognomines. Nā
 & in euangelio & in actibus cōmemorant̄ duo Iacobi & duo Iudæ
 Iacobus in q̄ Zebedei, & Iacobus Alpei. Iudas itē Iacobi (quē Mar-
 thæus & Marcus Thadeū nomināt) & Iudas Scharioth. Quid, quod
 & duo cōnumerant̄ inter ap̄los Ch̄i Symones? Alius em̄ dī Symō Marci. iij.
 Iohānis, q̄ & Petrus. Alius Symon Zelotes, quē Matthæus Symonē Iohan. ult.
 Chananæū noiat. Nō est igit̄ mirū, si quid tale cōpertū fuerit, inter
 72. discipulos, aut inter frates plus q̄ quingentos, qbus uisus est (ut
 ait Paulus ad Corinthios) post resurrectione dñs, cū inter. xij. id nō
 semel fuerit factū, Nō est igit̄ temere per noia, cōtra ecclīa Petrūq;
 traditiones, disputandū. Nā inter ap̄los aliqui sunt, q̄ h̄i quidē sub
 uno noie sunt multi, ut duo Symones, duo Iacobi, duo Iudæ. Alij ue-
 ro sub una p̄sona multa hñt noia, Quippe, unus idēq; dī Petr⁹ & Sy-
 mon Iohannis. Vnus item q̄ dicit̄ Symon Zelotes & Symon Chana-
 næus, Vnus præterea, qui dicit̄ Iudas Iacobi & Thadæus,
 q̄ Ais qnto. Et de hoc Marco multa signēta reperiunt̄. Primo, q̄ am-
 putasset sibi pollicem. Deinde, quod Romæ scripserit Euangelium
 Vtriusq;

Protheus
Velenus,

Marcus Bar-
nabæ notus
Petro.
Act. xv.
Act. xij

Alius Marcus
Euangelista.

minū in ap̄lis
& discipulis
Christi,
Lucæ. vi.
Act. primo
Mat. x.
Lucæ. vi.
I. Corin. xv.

10. COCHLAEI ADVERSUS VELENVM

Vtriusq; sane dicti authorē habem⁹ B. Hieronymū, tuo q̄q; iudicio doctissimū. Prioris qdē in plogo, quē in Marci Euāgelii p̄misit. Posterioris ꝑo in libro de uiris illustribus. Huic credimus, nō tibi, negatiue arguēti, q̄ nō oia scripta sunt in lris sacris. ¶ Ais sexto. Et scriptorū uarietas mēdaciū hoc declarat. O linguā inuilit & p̄niciosaz ex infirmorū infidelitū q̄ scādalis. Tu ne Hiero. & Clemēti opponas Platynā: Certe Platyna nūq̄ tāta fuit ipudētia, ut id speraret. Quæ tū ē ibi discrepātia? Hieronym⁹ fratrū, Platyna Romanorū ꝑcib⁹ ipetras tū scribit, ut aedere Marci Euāgelii. Quasi ꝑo Romani, q̄ hoc efflagitarūt, nō fuerint frēs, hoc est, fideles & chrīiani, Quoties ꝑo Paulus ad Ro. scribēs, frēs eos uocat: Q, aut scriptorū uarietas nō pimat hī storīæ ueritatē, iā sup̄ abūde declaratū eē arbitrōr. ¶ Ais. 7. Quē oēs uelut ex cōposito, 8. anno Neronis obijisse, Alexandriazq; sepultū esse scribūt. Verū em̄ uero hos decepit eorū indiscretio. Quasō te Vele ne, si ex aliq; discordātia coarguis falsitatē, Cur nō ex oim cōcordātia cōprobas ueritatē? Tu ne unus discretus es, oēsq; alij indiscreti? Quid habes cōtra octauū Neronis annū? qd cōtra sepulchrū in Alexandria: Tibi ne, mēdacissimo aliog iā sæpe de mēdacis & cōuictis & recognito, nude loquēti credat, abrogata tot sc̄tis & antiq; ꝑribus fide: Quæ est hęc tādē demētia? Quis credat Hieronymū, in lris sacris ultra. 70. annos cōtinue ysatū, nō potuisse discernere, q̄ tā repente, uix triū annorū aut mēsiū studio, discernit poeticus theologus?

Marc⁹ & Aristarchus nō unus, sed duo uiri fuerunt

ñ. Timo. iij.

Nō subiacet grammaticis Paulus.

¶ Ais octauo. Alter nāq; fuerat Marcus, noie Aristarchus, q̄ copator & discipulus fuerat Pauli. Quis obsecro hoc tibi soli spūs indiscreti aut instillauit? Morphaicus nimis, aut quis alius somniator melancholicus. Qua em̄ phāta sia dicis, atq; fuisse Marcū, noie Aristarchū: Vbi s̄ d̄ Paulus: ubi Lucas: ubi ulla scriptura: ubi ullus deniq; q̄ author aut expositor? Sed allegas nobis Paulū, dicēte. Salutāt te Marcus Aristarchus, Demas, & Lucas, adiutores mei. Primū rogo te, cur hic unus uir a te d̄ Marcus & Aristarchus, potius q̄ Aristarchus & Demas? Certe neutrobq; hic iteriacet cōiunctio. Interiacet aut̄ ibi, ubi ad Timotheū ait, Salutāt te Eubolus & Pudēs, & Linus, & Claudia & frēs oēs. Quid ergo dicem⁹ ne, q̄ unus uir sit Marcus Aristarchus Demas, sicut M. Tul. Cicero. Absit, Nō ita solet loqui Paulus, nō est rhetorculus Ciceronianus, interponit cōiunctionē ubi uult, omittit ubi uult. Quid ad te? Loquit̄ ex spū sc̄to, nūq; hūc uel Quintiliani uel Prisciani subiugabis ꝑceptis? Quis scit igit, q̄ ex causa, scribēs apl̄s ad Philemonē sine cōiunctione copulatiua salutat, dixerūt sc̄ti authores Athanasī⁹, Amb. Hiero. Chryso. Aug. Gregorius. Nō putauerūt grauissimi uiri, aliquē inter chrīanos futurū esse usq; adeo temerariū, q̄ tā friuola & mire grāmatalia, imō nec satis grāmatalia

grammaticalia, mouere auderet, serio, publice, assertiue. Sed ne diuti⁹
 cu hoc grammatello tps gramaticis nugis pdā, adduco ipm Paulū, ut
 inter Marcū & Aristarchū planissime discernat. Verba sane Pauli ad
 Colossenses sunt, Salutat uos Aristarchus cōcaptiuus meus, & Mar
 cus cōsobrinus Barnabæ, de q̄ accepistis mandata, si uenerit ad uos
 suscipite illū. Ecce nō est hic p̄nomē Marcus, sicut qm̄ dicūt Romani
 ueteres, Marcus Portius Cato. Marcus Tullius Cicero. Sed postpo
 nit hoc nomē, uelut ex industria spūs scti, neq̄ p̄ tuā uelaniā puret
 eē q̄ddā hic p̄nomē. Nō ei d̄r, spūs sctō plen⁹, ap̄ls. Salutat uos Marc⁹
 Aristarch⁹, s; ait salutat uos Aristar. & Mar. Quid habes hic uir ipro
 be q̄d oggānias? Nō sunt igit̄ (q̄d tu putas) un⁹ nūero uir Marc⁹ &
 Aristarch⁹. Q; q̄ te nihil mōramur, si nō sufficiūt tibi Marci duo, po
 ne. +. pone, 8, atq; etiā bis. 8. Sed nō pmittim⁹ tibi, corrūpere textū
 sup̄b. sime p̄ noua figmēta. ¶ Ais nono. Deniq; ubi iā secundario in
 manus deuenit Neroni, & ingrauescente ætate laboribus cōfectus,
 diē obitus accelerare uidens, Timotheoq; e carcere scribens, eiudē
 Marci ite; meminit. His de rebus sup̄ qdē fati dictus est, sed q̄ tu
 improbe somnū somnio cōrexis, ideo & hic pauca dicemus. Tu rur
 sus allegas ætatē Pauli ingrauescentē. At Clemēs, cuius Paulus me
 minit, post mortē Pauli puenit usq; ad octauū a Nerone Cæsarem,
 nepe ad Traianū, sub q̄ & in exiliū deportatus & martyrio coronas
 tus est, anno (ut in chronicis ponit Eusebius & in uita eius refert Pla
 tyna) impij eius tertio, a passione autē dñi anno. 48. Ad qd tps puenit
 & Iohānes Euangelista, q̄ utiq; nō erat iunior Paulo. Nā qm̄ lapidas
 tus est Stephanus Paulus d̄r adolecēs, Iohannes uo unus de p̄cipus
 is ap̄ls, & iā nō semel fuerat cū Petro cōprehensus & in carcerē po
 situs. Et tñ neq; Iohannes, neq; Clemēs ad centesimū ætatis annum
 legiti puenisse. Tu autē improbissime hic loq̄ris de Paulo, quasi non
 martyrio, sed senio cōfectus obierit. Ais em̄ & ingrauescēte ætate
 laboribus cōfectus, diē obitus accelerare uidēs. Cur potius diē obi
 tus q̄ diē passionis aut martyrij dicise? Nōne ipse ait. Ego iā delibor.
 Hō improbissime, qd in re cōmisit Paulus, ut sic oēm ei gloriā sug
 gillare atq; eripe satagas? B. Ambrosius ait. Dies ergo pro merito,
 locus pro gloria, p̄secutor decretus est pro uirtute. Hæc tu oīa tollis
 Dicis diē obitus, negas Romæ occisum, ais & secundario a Nerone
 dimissum, pro uirtute allegas ætatē ingrauescēte, qm̄ etiā decrepitiū,
 pro Nerone tribuis Petro qdē Ananū Iudæorū pontificē, Paulo autē
 (nescio q̄s) scribas & pharisaos. Quis impijissimas istas suggillatiōes
 tuas æquo aīo ferat? At ne gloriaris n̄ro de dolore, uindicē ap̄torū
 disertissimū rhetorculo tibi oppono. Chryostomus em̄ circa hunc
 (quē allegas) Pauli locū ita dicit. Quā uo d̄r primā defensionē? Nes
 roni (inqr) iā astiterat, & illesus effugerat. Vbi uo pincernā eius in
 stituit ac fidei sacramētis instruxit, tūc iā ipm capite trūcauit. Idem
 dixit an⁹

Colof. 4.

Nō fuit decre
pitus Paulus.

Philip. 4.

Act. vii.

Act. iiii. & v.

Derogat mar
tyrio Pauli.
2. Timo. 4.

Ambrosius in
sermo. lxxvii

Persuasiōe. 17

Chry. hom. x.
2. Timo. 4.

Q

dixit añ hūc magnus ille Athanasius, eūdē locū exponēs. Qūo ad dī
 eis hic eiūdē Marci, cū nulla fiat hic mētio Aristarchi: Vbi nūc sunt
 duo Marci tui: Nōne idē Marcus, qd̄ Iohannes, & quē Paulus uo
 cat confobrinū Barnabæ? Propter eū em̄ Barnabas Paulū religit, &
 ppter eū facta fuerat inter charissimos amicos dissentio. Qd̄ certe
 factū nō fuisset (ut arbitror) nisi fuisset Marcus ille Barnabæ cōsobri
 nus & sanguine iunctus. Nos autē, liqd̄ illimo probauimus, aliū fuisse
 hūc Marcū q̄ Aristarchū, Nisi igit̄ pbaueris aliū fuisse Marcū, qd̄
 ctus sit Aristarchus, nihil efficit. Mihi pfecto credibile est, hūc Marcū
 de q̄ Paulus Timotheo scribit, Marcū assume, eūdē fuisse, de q̄ idem
 Paulus scripserat Colossensibus, dicēs, Salutat uos Aristarchus cōca
 ptius meus, & Marcus cōsobrinus Barnabæ, de q̄ accepistis māda
 ta, si uenerit ad uos, suscipite illū. Q, si eūdē etiā facis Euāgelistam iā
 unicus remanet tibi Marcus. Colossus em̄ nō in Rhodo (ut nonnulli
 putāt) sed in Asia (ut Athanasius docet) ciuitas erat. Asia hūc metro
 polis erat Ephesus, ubi ep̄m agebat Timotheus, Nisi igit̄ Marc⁹ aut
 Ephesi aut Colossi in uicina urbe fuisset, quō scriberet Paulus Timo
 theo, Marcū assume & adduc tecū: Vide cōfusissime cōfusor, quō te
 somnijs tā uarie textis te ip̄m sic implicas & cōfundis. ¶ Ais decio
 Sed ad qd̄ nā iubet assumi Marcū: nisi ut Luca & Marco, electis a
 spū sctō diuinis scribis, eos relinq̄ret ad reponēdū sctū Euāgelium.
 Rōdeo, Primū. Si hęc v̄ba sunt Fabri Stapulēsis, ut allegas, nihil me
 p̄urbāt. Aequo em̄ aio feret (sat scio) Stapulēsis pro sua modestia,
 potiorē haberi ap̄d me authoritatē Papiæ, Clemētis, Eusebij, & Hie
 ronymi, q̄ lōge aliter (ut sup̄ uidimus) de Marco Euangelista referūt
 q̄ ista sonāt uerba. Præter sup̄ius autē allegata, hæc q̄q̄ sunt v̄ba Euse
 bij in historia ecclesiastica, cōtra dicta ūra. Tradūt (ingr) q̄ Lucas eu
 uangelii suū ex ore Pauli descripserit. Et ip̄m sit, qd̄ ap̄tus suū euan
 gelii soleat noiare, cū dicit. Secundū Euangelii meū. Sicut & Mar
 cus, q̄ ex ore Petri fuerant p̄dicata cōscripsit. Nō puto equidē Sta
 pulēsem ita mendacē aut impudētē esse (sicut tu existis) ut se tam
 grauib⁹ & antiquis authoribus uel opponat uel p̄ferat. Sed dimiss
 so illo, tecū potius agā, q̄ nihil nō audes fingere. Dic igit̄ q̄ tpe scri
 ptū sit Euangelii Marci. Si em̄ post mortē Pauli (ut hic innuis) relis
 ti sunt Marcus & Lucas ad reponēdū Euangelii. Qūo sub Claudio
 & Nerone uitā euangelicā ecclīæ Alexandrinē tā luculētē descripsit
 Philo Iudæus: Quis em̄ añ Marcū Euangelistā Alexandriæ eccliam
 instituit? Qūo deinde ait de Luca Paulus ad Corinthios, Misim⁹ eti
 am cū illo (scz Tito) fratrē nr̄m, cuius laus est in Euangelio p̄ oēs ec
 clesias, Nō solū autē, sed & ordinatus est ab ecclēsiis comes pegrina
 tionis nr̄æ: Nō ergo post mortē Pauli (ut tu somnias) Marcus & Lu
 cas Euangelia sua scripserunt, sed multo antea, Marcus em̄ Euange
 lista, & anno Meronis (uti sup̄ ex Hiero. & Platyna dixim⁹) obiit, eū
 tertio

Colo. iij.
Act. xv.

ij. Timo. iij.
Colo. iij.

Coloss⁹ urbs
Asia.

Non scripsit
Marc⁹ ex ore
Pauli s; Petri

Euse. histo. ec.
lib. iij. ca. ij.

Qñ Marc⁹ &
Lucas euāge
lia scripserūt.

ij. Cor. viij.

tertio (ut habet in chronicis Eusebius) anno Claudij e Roma uenerit Hier de ui. il. in Aegyptu, Alexadrie Chm annuciās. Lucas y o laudē habebat in Euāgelio p oēs (ut ait ap's) ecclias, prius q Paul' (ut clarissime patet ij. Cor. viij. eā eplaz legētib') aut Hierosolymis aut Romę fuerat captiu'. Falsif simū est igit qd infers, sez, Marcū Aristarchū euāgeliiū scripsisse post mortē Neronis. Nā sup' ondim' aliū eē Marcū, aliū Aristarchū. On' dim' itē aliū fuisse Marcū Petri, aliū Marcū Pauli. Marc' ei, de q' Petrus ait Salutar uos eccēia, q' est i Babylone collecta, & Marc' filius me', Euāgelista est & mortu' est Alexadrie. a. anno Neronis. Marc' aūt, de q' Paul' ait, Marcū assume, nō fuit Euāgelista, sed uel cōsobrius Barnabę, uel ali' q' spīa ex discipulis Pauli. Neq' ullo mō credē dū est, ex eodē ore Lucā & Marcū scripsisse. Est em' ali' & ali' stulus, ali' ordo rez, alia narratiō utriusq'. Breuissim' est & p'cipue in miraculis recēlendis occupat' Marc'. Lucas y o Paulina maiestate copiosus & āplus. Sed & certissimos habem' testes, antiq's p'fes, Papiā Clemētē, Euse. Hiero & id gen' p'fes, q' marcū qdē ex ore Petri, Lucā y o ex ore Pauli Euāgeliiū scripsisse asseuerāt. Hiis ego credo, non barbaris uesanijs, criminationibus, somnijs, figmētisq' tuis.

¶ Cauillus Septimus.

Video hic te tandē tot imposturis & calūnijs argutijsq' uanis festum & elūbe factū, dū adeo misere atq' debiliter, remissis omnibus neruis, desinis & incūbis fractę (ut uidimus) arū dīni, tanq' parietū (ut cū Psalmista loquar) inclinato & macerīę depulsę. Quid em' affers hic, qd nō multis modis iādudū destruxim', p'fregimus, calcauimus, p'rupimus, cōfodimus, ac uelut fumū, aut uentū in uanas aures discimus? Sed nō in hoc gloriamur, q' amur aūt in dño, q' est Lux uia & y itas, Nec patit a sceleratis p'fidorę apostatarę machinatiōib' euer ti Petri nauiculā. ¶ Ais primo, Has nenas u'f'ol' r'istis potis sit explo dere. Credo eqdē, si oēs eēt siles tui Nūc sunt plimi adhuc & corda ti & religiosi uiri, q' ueterib' & Hieronymo, ista narrāb', credūt potius q' tibi, Cōstat iane ex libris Philonis (q's in pōificis Bibliotheca uidi) ipm fuisse & sub Caligula & sub Claudio Romę Iudeorę legatū. Acta em' illa & diligēter & p'lixē descripsit. Cur at' credibile nō sit ipm sub Claudio Petrū Romę uidisse? Si Paulus tertio statim die, ut Romā uenerat, cōuocauit (Luca teste) primos Iudæorę, utiq' & Petrus id licuit, & tāto quidē magis, qd Petrus circūcisionis (ut ad Galatas dicit) Paulus uero p'putij erat ap'us. Q, si doctor gentiū licite cōuocauit Romę primos Iudæorum, Cur hoc non potuit facere princeps apostolorę, cui p'æcipue cōmissum erat circūcisionis Euangelium. Quis autē tunc inter Iudæos aut clarior aut p'æstantior erat Philone? Cur ergo non potuit eum alloqui Petrus?

¶ Ais. z. Qui nā Phlio Iudę, sub Claudii impio Petrę Romę cōuenire poterat, quem nunq' etiā Romę fuisse, tot iam rōnibus p'suasimus? Quales p'suasiones uelent Quales

Mendacia Veleni. I. Petri. u. c.

ij. Timo. iij.

Alius stulus & ordo Marci, alius Lucę.

Fessus & elūbis Velenus, Psal. lxi.

Io han. xiiij.

Hier. de ui. il in Philone Potuit alloq Petrus Philonē Romę. Act. xxvi. Gal. iij.

Quales tuæ sint psuasiones, ex supradictis liqdo cognoscit. Nā penitus nihil ualent, ne fabā qdē. Sunt em̄ fœdæ mēdacys, scabræ inep̄tys, ulceroſæ inſcitys, cūctisq; pene argumētationū fallacys, defectibus, uicys, mancæ, hiulcæ, ridiculæ. Si uis igit̄ credi tibi, dissolue primū demōstrationes n̄ras, deinde repara fractas ac laceras psuasiones illas tuas ac melioribus accingere armis, si cupis plū redintegrare.

¶ Ais tertio, Sigdē Paulus in fine imp̄ij Claudij Romanos l̄ris suis, si dei ac uirtutū ad monēs &c. Quid hic habes miser, nisi hoc elumbe Nō salutauit Paulus in ep̄la sua ad Romanos Petrū? Quid, si pp̄rio epistolio familiaris ei scripserit: Nunqd oīa scripta Pauli habem? An v̄o Petrus, princeps ap̄toꝝ (ut ait Chrysostomus) colūna eccl̄iæ & fundamētū fidei, egebat ḡnali & publica illius ep̄læ magnæ admonitione? Quid si eo tpe, p̄pter arduū aliqd̄ negociū nascētis eccl̄iæ, euocatus fuerit uel Hierosolymā, uel Antiochiā, aut alio q̄cūq; ubi princeps ap̄toꝝ opus tū fuerit cōsilio, autoritate, snia? Nō em̄ sunt oīa p̄scripta. ¶ Ais quarto, Tandē q̄to Neroniani imp̄ij anno Romā p̄ductus, Petrū illic nō inuenit, Qui scis Luthere, q̄ eū non inuenerit? Ita ne sp̄ in extrema tibi narat hoc elūbe salua, Nō est scriptū, Nō alloquit̄, Nō salutae? Sed age, uideamus & aliud hic obiter q̄ bene constes tibi ipsi. Ecce Paulus quarto (ut ais) anno Neronis Romā p̄ducit, & biēnio ibi existit, deinde decē p̄terlabētibus annis, rursus Romā uenit, secundario captiuus. O egregiū calculatorē, scūc profecto pueri, ex q̄tuor annis & biennio decēq; p̄terlabētibus annis, cōsurgere annos, 16. Nero aut̄ nō regnauit, nisi annos, 14. Q̄to ergo ultimo Neronis anno ad Timotheū ex carcere (ut saepe dixisti) ep̄lam dedit Paulus? Incidit v̄o hic mihi & aliud tuū mēdaciū,

Chry. in psal.
l. homil. ij.

Salua Veleni
nō salutae.

Error. Veleni
in calculado.

Aliud mēda-
cium eius de
Paulo.

Iose. de bel. Iu-
da. li. v. ca. xi.

M. seria. Iude-
orū ultio an-
no Neronis.

Andreas. de
u. l. v. ca. xi.

Negas em̄ Paulū Romæ occisum eē, qm̄ Hierosolymis occisum alle-
ris. Sed dic obsecro, si ultimo Neronis anno erat (ut fateris) in carce-
re Paulus Romæ, qm̄ inde euasit? qm̄ Hierosolymā redijt? Scis ne hō
friuoile, q̄ in statu fuerit Hierosolyma, ultimo Neronis anno? Paꝝ p̄
fecto diligēter legisse mihi uideris Iosephū tuū, q̄ primū ḡnto libro
belli Iudaici refert nūciatā Vespasiano mortē Neronis, qm̄ iā oīs p̄-
pe Iudæa, p̄ter Hierosolymā erat deuicta, depopulata, capta. Nec
melior erat in ipsa Metropoli Iudæoꝝ cōdicio, tātis q̄tidie seditioni-
bus, rapinis, cēdibusq; inter sese de bacchātū atq; imunit̄er sauiētū
Quid, q̄ extremi, ut Idumæi & Zelotæ, miserabiles ciuū strages in-
tra muros Hierusalē p̄petrabāt? Lege saltē sine q̄ri, & initū ḡnti li-
bri, ut uideas qd̄nā fuerit eo tpe Hierosolymis, p̄pter qd̄ Paulus aut
ueller aut deberet (qd̄ tñ minime potuisset) e Roma Hierosolymam
potius, q̄ Corinthū aut Ephesum Antiochiāve redire. Interfecti iā
erāt Ananus, Jesus & reliqui p̄ticipes ab Idumæis & Zelotis, cæsi us-
na nocte ciuū, octo milia, ḡngētī, plebs animalū instar macata ab-
cissē. Hæc utiq; cōtigerūt ultimo Neronis anno, qm̄ nōdū erat Vesp̄-
pasiano,

passiano mors eius nunciata. Quoniam igitur, aut quomodo, quare de causa tunc Hiero-
 solymam rediisset Paulus: Nunquid ita fatuus erat, ut intraret, vnde religio-
 freres diuinitus iussu exierant: Hæc enim sunt verba Eusebii. Ecclia vero (in
 gratia) quae in Hierosolymis fuerat congregata, responsio a deo accepto, emis-
 grare iubetur, & transire ad oppidum quoddam, Pellam nomine, trans Iordanem
 Quo ablatis ex urbe sanctis & iustis uiris, uindicta celesti fieret locus
 tam de urbe sacrilega, quam de populo impio, per excidium patriae, euersionemque
 sumedæ. Vides nunc miser Velene, quam stulte ac impudenter etiam, non solum
 impie, negaueris quod affirmat omnes, atque affirmaueris quod nemo non infu-
 ciat, Ecce Paulus negas sub Nerone occisum esse, concedis nihilominus
 eum Romae ultimo Neronis anno in carcere fuisse, affirmas inde eua-
 sisse, Hierosolymamque rediisse, ubique a scribis & pharisæis ais interfes-
 tum. Atqui feruebat tunc maxime bellum Iudaicum, cui Nero Vespasianus
 noster, cum esset in Achaia (ut habet Iosephus) profecerat, anno imperij sui. xij
 Eo enim anno (ut in chronicis ponit Eusebius) Isthmia celebrauit & Pi-
 thia, Nec ueris est, quod Nero, quae tam crudelis (ut super ex Cor. Tacito res-
 tulimus) in christianos saeuiebat, Paulum e carcere demiserit, persecutio-
 nem iam coepta. Quocirca, tamen pacto inde euasisset Paulus, Hierosolymam, per
 seductio, rapina, caedes, incendium, strages, uastitas, breuiter omnes malorum
 lerna, nihil Christi, nihil ecclesiae, nullus fratrum. Cur ergo illuc rediisset
 aut quomodo ibi est interfectus ab interfectis iam antea scribis & pontifici-
 bus: Nonne vero mox postea urbs ipsa est a Tito obsessa, capta, excisa?
 Quomodo ergo in ea rediit Paulus? Quis Ais quomodo. Sin vero ea ratione Philo-
 stianos laudasse putat, quod cum Petrus inierit amicitiam, ego in Iudaea pos-
 tuius id corrigisse crediderim. Mira profecto est hæc tua Velene pu-
 cacia contradicendi studiumque singularitatis. Quid, si Philonem nunquam esset
 alloquutus Petrus. Sequitur ne propterea Petrus Romam nunquam fuisse: Pro-
 ba tu nobis, Petrus in Iudaea colloquutus aut amicitiam inisse, si antiquae
 relationi non credis. Nos quidem pro certissimo affirmamus, Petrus Romam
 fuisse. Quod autem illuc Philonis usus sit amicitia, non ita pro certo habemus
 Credibile tamen est (ut super dixi) id factum esse. Licet igitur certum non habeamus
 (cuius meminisse quædam) huius rei auctorem, antiqua tamen fama plus
 ualeat apud nos, quam nuda & mendacis infecta, assertio tua, Cur enim in
 Iudaea potius quam Romam id factum fuisse putas: Quia Petrus (inquit) in Iu-
 daea, Christum predicando, ætate sua consumpsit, & mortem inibi passus est:
 Nos quidem minime negamus Petrus in Iudaea predicasse, sed id maxime
 inficiamur, quod ibi ætate sua consumpsit & martyrium subierit. Nec tu
 id nobis probabis in æternum. Scimus enim ex scripturis Petrus Antiochie
 fuisse, Scimus eundem fuisse in Cappadocia, Ponto, Galatia, Phrygia,
 Bithynia & Asia. Scimus item ipsum fuisse in Babylone. Id est Roma, ut
 super ex autoritate Papae, Clemetis, Terullianus, atque Hieronymi di-
 ximus, quæ & tu ipse hic occidit æ Babylona uocitas, Scimus denique
 ex an-

Euse. histo. ec.
lib. iiii. ca. iij.

Figmetu Ves-
leni de Paulo

De bel. Iudas.
lib. iiii. ca. pri.
Cor. Ta. li. xv

Peruicacia
Veleni.

Non consumpsit
sit oem ætate
in Iudæa Petr?

Q 3

ex an

ex antiquissimis scriptoribus sanctisque patribus eum Romae a Nerone, non Hierosolymis ab Anano pontifice (sicut tu somnias) esse crucifixum. Siue sit, siue non sit cum Philone collocutus, nihil hoc ad causam & questionem nostram. Licet nos libentius antiquam famam, quam nouum somnium tuum amplectimur. Haec sane Hieronymi sunt uerba. Ajunt hunc (loquitur Philone) sub Caio Caligula Romae piclaturum, qui Legatus gentis suae missus fuerat. Cum scilicet uice uenisset ad Claudium, in eadem urbe loquutus est cum apostolo Petro, eiusque habuisse amicitias. Et ob hanc causam etiam ecclesiam Marci, discipuli Petri, apud Alexandriae sectatoris ornasse laudibus. Ecce famam antiquam. At propter te, hominem nouum & ipudicum, nemo prorsus affirmat Petrum in Iudaea, uel cum Philone locutum, uel ab Anano

PERORATIO.

(crucifixum esse

Hier. de ui. il.
in Philone

Exhortatio
ad poenitentiam

Mat. x.
Apoca. ij.

Mat. v.

Scandalose iste
contentiones

Tertul. d. p. scri
pti haeretici.
Mat. xvij.
Rom. xiiij.

Facit indigna
rio uersum.
Laudat a suis
Velenus.

Tempus est (credo) iam, ut positis armis receptui canam pugnā hic sistens. Reliquū est autē, ut ualedicēdo, te (quod sub larua ista latitas) paucis fideliter admoneam. An oia noli nimium huic confidere laruae. Si latitas sub ipsa coram hominibus, nulla certe larua te, propter a fide dei Iacob. Nihil enim est optatum (inquit ipse dominus) quod non reuelat, nihil occultum, quod non sciat. Peccasti, quae scilicet, age poenitentiam, memor esio unde excideris. Charitatem primam reliquisti, fidem perdidisti. Scit (crede mihi) is qui hanc Romam, ex utraque parte acuta, ubi habitas, ubi sedes est Sathanae. Respice igitur & pete ueniam. Sin minus, ueniet & ille tibi cito, & pugnatu erit in gladio oris sui, sic profecto uenit Nouatiano, sic Arrio, sic Iouiniano, sic reliquis haereticis peruitatis pestibus. Veniet certe, si forte tardius, scit supplicij tarditatem poenae grauitate compensare. Haec tibi ex charitate, quam & inimicis debemus, scribo, non ex metu. Si cupis in praesentium redire, nihil recuso, nisi quod male scandala e uia tolli. Utinam liceret nobis hanc pugnā, intra priuatos parietes, coram paucis, qui iuxta & docti essent & perit, iudicibus & inire & finire, nec sic per scandala essemus plurimis odor mortis in morte. Non enim aedificat in praesentium hominum contentiones. Ego profecto non sine magno rubore, indignatione, taedio, dolore, tristitiaque, ad tot ac tantas iniurias, calumnias, ineptias, impietatesque tuas respondendo. Scio enim ex Tertulliani. Hiero. Aug. multarumque legum & historiae lectione, hominum disputaciones absque scandalo fieri non posse. Necesse quidem est, iuxta saluatoris nostri dictum, ut scandala ueniant. Veruntamen uae homini per quem scandalum uenit. Quae pacis sunt (inquit apostolus) sectemur, & quae aedificationis sunt, inuicem custodiamus. Noli propter esca destruere opus dei. Si non propter esca, quanto minus propter uanam gloriam. Quae enim fuit tibi necessitas, tam improbum aedere libellum (quod penitus nihil aedificat, sed plurimos destruit, propter quos mortuus est Christus. Nisi quod uanam in gloriam speras, sed hic uir hic est, qui fortior Hercule, caelum rupit & inuadit, triformia monstris reuincens. Videor mihi sane uidere nunc os tuum ipudens & improbum barbarico risu hians & amplum, quicquid tibi scelesti, hoc (siue hinc Centauri sunt, siue Lapithae) dicitur, maeste uirtute, maeste ingenio, doctus & egregius est

gregius est hic liber tuus, magnū habes nomē, immortalē tibi gloriā peperisti, abijce iā laruā securus, cōfiteri nomē tuū corā regib⁹ & principibus, abiecto timore, p̄miū uictoriæ postula, tussitū Romani Sycoꝝ phātæ, nesciūt qd dicāt, qd agāt, nullū hnt effugium, cōclusi iacēt & mcerent. Quin igit̄ aperi gētib⁹, qd x̄o tibi est nomē, exue fictā p̄sonā, noli patriæ tm̄ decus inuidere, noli tardare diutius, ne forte ali⁹ tibi hāc p̄ripiat laudē, ut tu moestus cū Vergilio q̄ternū illud hemistichiu te cū ingemiscas. Sicutos nō uobis. Hęc & id genus pleraq; te dulciter nūc titillāt, aiōq; elatū reddūt, iuxta illud Nasonis, theologū ur̄i. Quid peti tādē sacris nisi fama poetis? Ego aut̄ dico tibi Vele ne, lōge aliter, si minus sua uiter, certe magis pie ac uere. Memēto, q̄ uana sit nois umbra, p̄fertim ita p̄ scelus acq̄lita, memēto q̄ breuis sit hęc uita, & dic cū brō Iob, Vētus est uita mea. Et cū Psalmista, q̄ caro sum, sp̄s uadēs & nō rediēs, Memēto itē, q̄ graue sit scādalizare pusillos. Quot aut̄ putas hoc tuo pestilētissimo libro iā scādalizatos, & q̄tidie scādalizari? Q̄to fatius eēt aiæ tuæ pie ac necessario reuocare, qd ip̄ie & petulātē aedidisti? Time illud sapiētis. Qui in altum mittit lapidē, sup̄ caput ei⁹ cader. Et plaga dolosa, dolosi diuidet uul nera. Et q̄ foueā fodit, incidet in eā. Et q̄ statuit lapidē proximo suo, offendet in eo. Et q̄ laqueū alii ponit, p̄bit in illo. Facienti neglissimū cōsiliū, sup̄ ip̄m deuoluet, & nō agnoscet, unde eueniet illi. Illusio & ip̄operiū sup̄bor, & uindicta, sicut leo insidiabit illi. Deniq; laq̄o (ingr) p̄bit, q̄ oblectant casu iustor. Hinc p̄fecto est, qd ait ad Co I. Corin. viij. rinthios ap̄tus. Si esca scādalizat frat̄rē meū, nō māduco carnē in æternū, ne frat̄rē meū scādalizē. Scādalizant aut̄ maxie fr̄es p̄ nouas & ip̄ias doctrinas. Idcirco scribit sape, ut stultas & sine disciplina q̄stiones deuitem⁹, sciētēs, q̄ generāt lites, sunt inutiles & uanæ, p̄ficiūt ad ip̄ietatē, & sermo eor̄ ut cancer serpit. Ideo nō uult nos cōcedere uerbis, ad nihil em̄ utile est (ingr) nisi ad subuersionē audiētū Ride ista Vlene, ut lubet, Ego p̄fecto nollē accipe oēs thesauros mūdi, ut sciens uolensq; tot scandala darē, q̄t tu hic uno in libello dedisti Deus misereat tui, & cōuertat te, ut cōuertaris ad eū. Nūc em̄ longe recessisti ab ip̄so, Eo, q̄ os tuū maledictione plenū est & amaritudine (ut ait propheta) sub lingua tua labor & dolor, Et sedes in insidiis cū diuitibus, ut interficias innocentē, Deus custodiat pplm̄ suū, Amen

Vana umbra
nominis.
Iob. viij.
Psal. lxxvij

Co I. Corin. viij.
Timo. ij
Tit. iij.

Questōes sine
disciplina

Salō. ix.

Colonie in officina honesti ciuis
Petri Quentell. Anno, M. D.
XXV. Mensē Februario.

... in officio honoris eius
Petri Guentell Anno M. D.
XXV, Mens Februario

